

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Oblastní charita Znojmo jako sociální pomoc osobám v hmotné nouzi

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Jaromír Pospíchal

Vypracovala:
Bc. Petra Cilečková

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Oblastní charita Znojmo jako sociální pomoc osobám v hmotné nouzi zpracovala samostatně a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této diplomové práce.

Elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné.

Brno 18.03.2012

.....

Petra Cilečková

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Jaromíru Pospíchalovi za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé diplomové práce.

Také bych chtěla poděkovat své rodině za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé diplomové práce.

Petra Cilečková

OBSAH

Úvod	2
1. Základní pojmy, historiografie problému	4
1.1 Terminologické vymezení	4
1.2 Historický vývoj pomoci osobám v obtížné životní situaci v ČR	5
1.3 Legislativní ukotvení problému	7
1.4 Problematika sociální pomoci z pohledu sociální pedagogiky	8
2. Hmotná nouze	10
2.1 Definice a druhy dávek pomoci v hmotné nouzi	10
2.2 Klientela hmotné nouze	14
2.3 Důvod klienta hmotné nouze k hledání další pomoci	16
3. Poskytovatelé sociálních služeb ve Znojmě	17
3.1 Centrum sociálních služeb Znojmo, p.o.	17
3.2 Sdružení podané ruce, o.s.	18
3.3 Svaz tělesně postižených v České republice, o.s.	19
3.4 TyfloCentrum Brno, o.p.s. – regionální pracoviště Znojmo	20
3.5 Oblastní charita Znojmo	22
4. Empirický průzkum	34
4.1 Metodologická východiska	34
4.2 Analýza, interpretace získaných dat	39
4.3 Shrnutí výsledků průzkumu	63
Závěr	69
Resumé	72
Anotace	73
Seznam použité literatury	74
Seznam příloh	78

Úvod

Žijeme v době, o které můžeme říci, že je vyspělá – v oblasti vědy a techniky jsme dosáhli významných úspěchů. Společnost nám dovoluje dělat věci, o kterých se našim předkům ani nesnilo, všichni mohou studovat, cestovat, pracovat, podnikat, aj. Všem v ČR byla po roce 1989 opět dána tato možnost.

I přes to, že neustále slýcháme, že dnešní doba je dobou nekonečných možností, můžeme se setkat s lidmi, kteří to tak necítí. Stále častěji slýcháme o lidech v tíživé sociální situaci, kterou nejsou schopni řešit sami. Příčinou může být neznalost, nezkušenost, slepá důvěra či nedomyšlení následků svého jednání. Ať už je příčina situace těchto osob jakákoliv, mají tito lidé tři možnosti řešení své situace.

Za prvé je to pomoc rodiny, která je právem považována za základ státu.

Hudecová (2006) k tomu uvádí: Rodina v rámci evropské civilizace je v současnosti považována za základní jednotku společenského života člověka a socializace jedince. Přesto, že v průběhu historického vývoje přešla mnohými změnami a odolávala mnohým společenským vlivům, zůstala nenahraditelnou institucí jak pro dítě, tak pro dospělého člověka.

Ne všichni se však v dnešní době mohou na svou rodinu spolehnout neboť novým trendem dnešní postmoderní společnosti je spíše sociální izolace, nové pojetí rodinného soužití a s tím spojené zúžení rodičovské péče, generační problémy, atd.

Za druhé je to pomoc státu. Zde se uplatňuje princip subsidiarity a příjemci pomoci ze strany státu musí splňovat určité podmínky týkající se konkrétního nároku.

Poslední zákonnou možností, které mohou tyto osoby využít je pomoci nestátních organizací.

Před mým nástupem na mateřskou dovolenou jsem pracovala na odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Znojmo, na oddělení dávek pomoci v hmotné nouzi. Při své práci jsem se setkávala s osobami, které stát definuje jako osoby v hmotné nouzi. Jedná se o osoby, jejichž příjem nedosahuje částek živobytí a často nemají možnost využít pomoci blízkých. Pro tyto osoby je poslední možností právě pomoc nestátních organizací.

Při volbě tématu pro mou diplomovou práci mě ovlivnilo jednak mé zaměstnání a dále studium oboru sociální pedagogika, kdy jsem své bakalářské studium zakončila

bakalářskou prací na téma Charita a její činnost ve Znojmě. Svou bakalářskou práci jsem zaměřila na Oblastní charitu Znojmo a služby, které poskytuje.

Sociální pedagogika má dvě základní funkce, a to preventivní (profylaktickou) a terapeutickou (kompenzační). Při psaní bakalářské práce jsem zjistila, že Oblastní charita Znojmo poskytuje řadu služeb, většina z nich je zaměřena na řešení již vzniklých problémů, část je ale zaměřena i na předcházení problémům. Myslím si, že sociální pedagog by měl vést klienty k tomu, aby se naučili předcházet problémům, aby se naučili využívat možností, které by zabránily vzniku problémové situace. Rozvoj tzv. sociální způsobilosti se ukazuje v dnešní době jako velmi důležitý.

Ve své diplomové práci bych chtěla zjistit jaká je provázanost mezi hmotnou nouzí a charitou, respektive jestli osoby v hmotné nouzi žijící ve Znojmě vědí o službách, které poskytuje Oblastní charita Znojmo a jestli je využívají.

Cílem mé diplomové práce bude tedy hledat odpovědi na otázky, zda jsou osoby v hmotné nouzi informovány o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, zda je využívají, popř. které nejčastěji a které naopak postrádají.

Diplomová práce bude členěna do jednotlivých kapitol. V první kapitole budou objasněny základní pojmy, dále bude pozornost věnována historickému vývoji pomoci osobám v obtížné životní situaci v ČR, legislativnímu ukotvení problému a na závěr této kapitoly bude pozornost zaměřena na problematiku sociální pomoci z pohledu sociální pedagogiky. Druhá kapitola je zacílena na oblast hmotné nouze, budou zde představeny druhy dávek pomoci v hmotné nouzi a jejich klientela. Třetí kapitola bude věnována poskytovatelům sociálních služeb ve městě Znojmě, hlavní důraz bude směřovat k Oblastní charitě Znojmo a službám, které poskytuje. Čtvrtá kapitola bude zaměřena na průzkum informovanosti a spokojenosti klientů hmotné nouze s poskytováním pomoci Oblastní charitou Znojmo.

V první části své diplomové práce použiji metodu analýzy literatury, na jejímž základě sestavím teoretickou část, na kterou bude navazovat praktická část práce, kde prostřednictvím kvalitativní metody rozhovoru a analýzy získaných dat odpovím na vytyčené výzkumné otázky.

Myslím si, že tato diplomová práce by mohla být přínosem pro osoby v hmotné nouzi, neboť na základě zjištěných faktů bude možno ve spolupráci s Oblastní charitou Znojmo efektivněji reagovat na jejich potřeby. Po vyhodnocení provedeného průzkumu budou navrhnuty případně nové služby a přístupy k dané klientele.

1. Základní pojmy, historiografie problému

Cílem první kapitoly bude uvést čtenáře do problematiky, které se bude diplomová práce věnovat. Proto zde budou hned v úvodu vysvětleny základní pojmy, které jsou stěžejní pro tuto diplomovou práci. Je tedy důležité objasnit jejich význam již před samotným textem. Následně bude pozornost věnována legislativnímu ukotvení dané problematiky. Abychom se zkoumané problematice nevěnovali jen povrchně, je nutné si uvědomit, jaký byl její vývoj, co ho ovlivnilo atd., proto bude pozornost věnována také historickému vývoji pomoci osobám v obtížné životní situaci.

1.1 Terminologické vymezení

Oblastní charita Znojmo

Charita ve městě Znojmě začala fungovat 15. února 1993 za pomoci rakouské Charity. Oblastní charita Znojmo navazuje a rozvíjí základní myšlenky Charity ČR, tj. poskytnout pomoc člověku, který se ocitá v různých situacích, kdy je ohrožen a současně se snaží podněcovat samostatnost a schopnost svépomoci. Kodex Charity České republiky (2009).

Sociální pomoc

Sociální pomoc je termín velmi široký a každý si pod ním může představit něco jiného. Matoušek (2007) uvádí, že sociální pomoc zahrnuje sociální služby, finanční a věcné dávky, které jsou poskytovány lidem, jenž se ocitli ve stavu hmotné nouze. Radičová (In: Krajcová, Pasernáková, 2006) zastává názor, že sociální pomoc je sociální prevence a řešení hmotné anebo sociální nouze, v důsledku kterého si občan nemůže sám, ani s pomocí rodiny zabezpečit základní životní podmínky.

S ohledem na charakter této práce je třeba tento pojem chápat jako poslední síť ochrany/pomoci, tzn. pokud, si člověk není schopný pomoci sám a současně pomoc ze strany státu není dostačující k vyřešení/překonání jeho situace, může přistoupit třetí forma pomoci, tj. nestátní organizace - v tomto konkrétním případě pomoc Oblastní charity Znojmo.

Hmotná nouze

Jednoduše lze tento pojem vysvětlit, jako nedostatek materiálního/finančního zabezpečení. Pojem vstoupil v roce 2007 v platnost našeho právního řádu a cílem je poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám. (Břeská, Vránová, 2008).

Existenční a životní minimum

Tyto dva pojmy upravuje zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, který stanoví, že pojem životní minimum je minimální hranice peněžitých příjmů osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a pojem existenční minimum představuje minimální hranice příjmů osob, která je považována za minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních potřeb na úrovni umožňující přežití. (Břeská, Vránová, 2008).

1.2 Historický vývoj pomoci osobám v obtížné životní situaci v ČR

Pokud se podíváme do hluboké minulosti, dojdeme k závěru že „průkopníky“ při poskytování pomoci druhým lidem byli křesťané, a to nejen v České republice.

Církev už od dob apoštolských jednala podle Božího přikázání lásky k bližnímu. Ze vztahu lásky k Bohu má vyplývat vztah lásky k druhým lidem. (Matoušek, 2007). Messina (2001, s. 6) říká, že „*Úkolem církve je pokračovat v příběhu boží lásky*“.

V průběhu vývoje společnosti se rozměr lásky k chudým mění a vyvíjí. Počínaje Konstantinem začalo křesťanství ovlivňovat strukturu institucí a samotného života. Za vzor je dáván člověk, který projevuje lásku k potřebnému bez ohledu na rasu, národnost a náboženské vyznání. Křesťané ve svém učení hlásají lásku ke všemu a všem. Jejich láska není ničím omezena, dokonce mají povinnost milovat i své nepřátele. Pospíšil (2002). Postupem času byla zásada pomáhat chudým uzákoněna. Ve středověku byly zakládány kláštery, které zajišťovaly jídlo a ošacení pro chudinu. Postupně byly zakládány dobročinné ústavy, útulky, špitály aj. ACHO (1997-2000). Kláštery se stávaly středisky zdravotnické kultury a péče, a to zejména o nemocné. Již ve středověku byly vyjádřeny myšlenky, které můžeme dnes najít v zákoně o pomoci v hmotné nouzi. V ročence ACHO Olomouc (1997) je popsáno, že existují doklady, které ukazují, že i středověká charita si byla vědoma nutnosti neudílet almužnu slepě,

nýbrž že je třeba rozlišovat mezi lidmi skutečně potřebujícími pomoc a mezi lenochy a podvodníky. Což můžeme v dnešní době vyložit, jako neposkytování dávek (ať již finančních či věcných) plošně, ale až po posouzení konkrétní situace klienta, jeho aktivitě atd.

Koncem 18. století byla v evropské společnosti v módě filantropie, lidumilnost a vzhledem k tomu se vládnoucí činitelé domnívali, že sociální činnost pro dobro všech patří k úkolům státu. Církev byla krutě pronásledována, cílem tehdejší vlády bylo centralizovat veškerou chudinskou péči. O centralizaci se pokusil v našich zemích i v celé rakouské monarchii císař Josef II. I přesto, že císař Josef II. chtěl opravdu chudým a nemocným pomáhat, tato reforma problém chudoby a péče o nemocné nevyřešila. (Pospíšil, 2002).

Můžeme říci, že od 19. století se charita opět naplno věnuje pomoci druhým. Byly u nás zřizovány ústavy pro hluchoněmé, pro nevidomé, pro výchovu mrzáčků, pro zmražené dívky, pro slabomyslné a další. V první polovině 20. století se charitativní činnost v Čechách a na Moravě ještě více rozvinula. Obecně lze říct, že jestliže v minulosti přinášela charitativní činnost bezprostřední a dočasnou pomoc, nyní v souvislosti s novými možnostmi techniky a sociální citlivostí se snaží zapojit do společenského života všechny osoby, které žijí na okraji společnosti. (Messina, 2001).

Ve třicátých letech se činnost Charity rozšířila o práci s dětmi a mládeží, zdravotní a ošetrovatelskou službu v rodinách, podpůrné sociální akce. V souvislosti s charitativním dílem v Čechách a na Moravě měl velkou zásluhu arcibiskup A. C. Stojan, z jehož iniciativy došlo k vytvoření ústřední organizace Charity nejprve na Moravě a následně i v Čechách. (Pospíšil, 2002).

V době II. světové války byla oficiální činnosti Charity značně omezena. Díky rozvětvené síti dobrovolníků se však dařilo poskytovat pomoc lidem, kteří působili v odboji, dále i jejich rodinám a pozůstalým. Květen 1945 přinesl počátek obnovy charitní služby, kdy se Charita podílela zejména na péči o navrátilce z koncentračních táborů. Ale únor 1948 a padesátá léta znamenala v naší zemi konec Charity v jejím pravé podobě. V důsledku této skutečnosti ztratila Charita postupně možnost působit v sociální oblasti. ACHO (1997).

Byla jí odňata veškerá činnost s dětmi a mládeží, stanice ošetrovatelské a zdravotní služby přešly pod Československý červený kříž. Charitě v tomto období zůstává jen ústavní péče o přestárlé, tělesně a mentálně postižené a péče o duchovní, řádové sestry a farní hospodyně. Další zásadní změna nastala v roce 1960, kdy tyto

sociální ústavy přešly do správy národních výborů. Charitě nadále zůstaly pouze ústavy pro duchovní, řádové sestry a farní hospodyně. Toto období je poznamenáno hrubými zásahy do všech svobod, včetně náboženských.

Jak již bylo uvedeno v podkapitole 1.2, veškerá pomoc byla poskytována prostřednictvím státu. Tato koncepce fungovala až do roku 1989.

Po revoluci v roce 1989 nastává obrat téměř ve všech oblastech života v naší zemi. Společnost musela reagovat na nové problémy, které revoluce přinesla.

Paralelně vedle sebe mohou dnes poskytovat pomoc osobám v obtížných životních situacích jak státní tak nestátní organizace, které spolu často spolupracují a jejich „služby“ na sebe navazují.

Bakošová (2006) uvádí, že třetí tisíciletí přináší nové požadavky na člověka a v souvislosti s touto skutečností vznikají nové hodnoty, jako je spolupráce, cena života, začlenění do skupiny, spravedlnost. Jedná se opravdu o nové hodnoty a nebo se opět vracíme k základům, které v naší společnosti původně hlásali křesťané. Myslím si, že současná společnost možná i nevědomě vychází z těchto tradic a snaží se lidstvo posunout směrem k empatii, pomoci, ochraně a altruismu v podstatě tedy kořenům křesťanství.

1.3 Legislativní ukotvení problému

V průběhu 20. století došlo k formulaci specifické skupiny lidských práv, a to práv sociálních. Ty lze nalézt již např. ve Všeobecné deklaraci lidských práv z roku 1948, která uvádí, že člověk má mimo jiné nárok na životní úroveň, rodinu a systémovou ochranu při určitých sociálních událostech.

V prvním zákoně o sociálním zabezpečení existovala možnost, aby sociální služby poskytovaly církve a církevní řády. Tato možnost byla v šedesátých letech zrušena a kompetence k poskytování sociálních služeb přešla do rukou státu. V této podobě existovala tato kompetence až do roku 1989. Mezi hlavními body této koncepce, které se staly předmětem změny zákona v roce 2006, byla především role státu, kdy v původní koncepci byly sociální služby primárně poskytovány státem. Sociální pomoc byla občanům „zajišťována“ což stavělo klienty do pasivní role. Zjednodušeně můžeme říci, že občan čekal, na to co mu bude poskytnuto a nebyl motivován k vlastní aktivitě ani k vlastnímu rozhodnutí. Tehdejší systém sociální péče

byl poskytován uniformě určitým skupinám osob (mezi tyto skupiny patřily: rodiny s dětmi, občané těžce zdravotně postižení, staří občané, občané, kteří potřebují zvláštní pomoc a občané společensky nepřízpůsobení).

Již v roce 1994 se objevovaly názory, že tato koncepce je z dlouhodobého hlediska neudržitelná a současně demotivující. Až v roce 2006 byl přijat nový zákon o sociálních službách, který společně se zákonem o pomoci v hmotné nouzi a zákonem o životním a existenčním minimu přinesl očekávanou změnu systému sociální pomoci.

Mezi hlavní charakteristiky současného systému sociální pomoci patří: poskytnutí relevantních informací osobě, která se ocitla v nepříznivé situaci, takovým způsobem, aby je mohla řešit pokud možno sama s pomocí vlastních sil. V případě, že poskytnuté informace nestačí, nastupují sociální služby. Ty mají být individualizované, mají působit aktivizačně, podporovat samostatnost klientů a současně působit preventivně. (Matoušek, 2007).

1.4 Problematika sociální pomoci z pohledu sociální pedagogiky

Jak již bylo uvedeno výše, po roce 1989 se objevila celá řada problémů, na které musela naše společnost reagovat. A tak se v 90-letech opět naplno rozvíjí disciplíny, které mohly na vzniklé situace reagovat. Mezi situace, které vyvolávaly obavy, patří např. amnestie presidenta republiky v lednu 1990, kdy vznikla potřeba rychle reagovat na šířící se problémy s propuštěnými vězni, dále rychle rostoucí propad mezi bohatými a chudými, změna legislativy, kdy občan má právo na práci, nikoliv povinnost pracovat atd.

Jednou z disciplín, která se věnuje pomoci lidem ve složitých životních situacích, je sociální pedagogika. Nelze však říci, že by se sociální pedagogika zabývala pouze touto problematikou. Pojetí sociální pedagogiky se liší, jak v jednotlivých zemích, tak v pohledu jednotlivých autorů, sociální pedagogika se ve svém vývoji měnila a různila. Pojetí české sociální pedagogiky je možné shrnout do tří základních přístupů:

- široké pojetí – v tomto případě se přístup orientuje na celou populaci,
- úzké pojetí – v tomto případě se přístup orientuje na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých, dále také na pomoc rodinám s problémovými dětmi, na propuštěné vězně, mládež ohroženou drogami aj.,

- dvojdimenzionální pojetí – v tomto případě se přístup orientuje na roli prostředí ve výchově, a to jak v souvislosti s ohroženými, znevýhodněnými skupinami, tak v souvislosti s celou populací. Smyslem je vytváření souladu mezi potřebami jedinců a společnosti, a tak přispívat k optimálnímu způsobu života. (Kraus, 2009).

V České republice se sociální pedagogika začala naplno rozvíjet až po roce 1990, situace v Evropě je však odlišná. Největší tradici má sociální pedagogika v Německu, kde ji můžeme datovat již od poloviny 19. století a v Polsku asi od 19. století. Obecně můžeme říci, že od 90. let 20. století dochází k posunu chápání sociální pedagogiky právě k výše uvedenému širšímu pojetí. (Mühlpachr, 2011).

Pokud bychom chtěli vymezit obsah sociální pedagogiky, který by se vztahoval k problematice této práce, můžeme uvést vymezení Bakošové (2006), která zdůrazňuje otázku životní pomoci. Kdy se jedná o pomoc člověku při vypořádávání se s životními úkoly, různými změnami, problémy v prostředí, hledání optimálních forem náhrady nejruznějších nedostatků, a to především lidem, kteří nejsou schopni samostatně zvládat svoje záležitosti. K tomu uvádí Kraus (2006), že stěžejním cílem sociální pedagogiky by měla být výchovně vzdělávací činnost, která by vedla k optimálnímu zvládnutí života.

Kraus (2009) uvádí, že většina autorů vychází z širšího pojetí a uvádí, že sociální pedagogika má dvě základní funkce, a to preventivní (profylaktickou) a terapeutickou (kompenzační).

V souvislosti se znalostmi, které jsem si při studiu sociální pedagogiky osvojila a zkušenostmi, které jsem v rámci výkonu svého povolání získala, jsem se již při psaní své bakalářské práce začala zajímat o služby, které Oblastní charita Znojmo poskytuje. Zda jsou tyto služby zaměřeny na předcházení problémů, na kompenzaci či oboje. Zjistila jsem, že některé služby působí preventivně, jiné kompenzačně. Dle mého názoru převažují služby zaměřené na řešení určitého problému, popř. služby, které majoritně řeší určitý problém a současně se však snaží předcházet vzniku další problémové situace. To může vypadat tak, že pracovníci Charity zmapují celkovou situaci klienta, zhodnotí potenciální rizika a následně v tomto smyslu s klientem pracují.

2. Hmotná nouze

Tato kapitola bude věnována problematice hmotné nouze. Pojem hmotná nouze byl do naší legislativy zaveden zákonem č.111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, který nabyl účinnosti 1.1.2007. Příprava tohoto zákona trvala dlouhou dobu a znamenala převratnou změnu v systému sociální pomoci, jak již bylo uvedeno v podkapitole 1.2 této práce.

I přes dlouhou přípravu se na podobě zákona neustále pracuje, průběžně jsou některé body zákona rušeny, např. aktivizační plán, jiné jsou doplňovány, např. plnění vyživovací povinnosti. Nakolik budou tyto dílčí změny úspěšné, ukáže čas. K zásadní změně celého systému pomoci v hmotné nouzi došlo od měsíce ledna 2012, kdy došlo k sjednocení místa vyplácení dávek. Dnes již veškeré nenárokové dávky vyplácí úřad práce. Tato změna přinesla na svém počátku velké problémy jak na straně pracovníků úřadů práce, tak na straně většiny klientů.

2.1 Definice a druhy dávek pomoci v hmotné nouzi

Zákon o pomoci v hmotné nouzi upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzickým osobám, které se nacházejí v hmotné nouzi, a to prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi. Zákon však jednoznačně nevymezuje samotný pojem „hmotná nouze“. Můžeme říct, že hmotná nouze je pro účely zákona chápána jako nedostatek peněžních prostředků, popřípadě věcí, které osoba potřebuje k uspokojení základních životních podmínek.

Právní úprava tohoto zákona navazuje na čl. 30 Listiny základních práv a svobod, jež každému, kdo je v hmotné nouzi, zaručuje právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Uvedený článek Listiny koresponduje s článkem 13 Evropské sociální charty, podle něhož se České republice, stejně jako ostatním státům, které jsou Evropskou sociální chartou vázány, ukládá zajistit pomoc nezbytnou k zabránění, odstranění nebo zmírnění stavu potřeby jednotlivce nebo rodiny. (Břeská, Vránová, 2008).

Dle zákona o pomoci v hmotné nouzi má každý nárok na základní sociální poradenství, které spočívá v poskytování informací, jež mohou přispět k řešení nepříznivé situace osob, popř. k jejímu předcházení. Mimo základního sociálního

poradenství zahrnuje pomoc v hmotné nouzi sociální práci s osobami, kterým je pomoc poskytována a v poslední řadě je to poskytování dávek pomoci v hmotné nouzi. Náklady na dávky pomoci v hmotné nouzi hradí stát. Rozlišujeme tři skupiny dávek:

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

System pomoci v hmotné nouzi se stal moderní formou pomoci občanům s nedostatečnými příjmy, který motivuje tyto občany k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojování životních potřeb. Vychází z principu, že každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje nebo se práci vyhýbá. Pokud klient, žádající o dávku pomoci v hmotné nouzi, nebude aktivně spolupracovat při hledání práce, bude odmítat nabízenou práci nebo jiným způsobem nebude projevovat vlastní snahu o zvýšení příjmu, odrazí se tyto skutečnosti ve výši příspěvku na živobytí. V krajním případě může dojít i k situaci, kdy úřady neuznají žadatele o dávku z uvedeného důvodu za osobu v hmotné nouzi a dotyčný tak nebude mít nárok na příslušné peněžité nebo věcné zabezpečení. Pokud už člověk tuto dávku pobírá, mohou mu úřady vyplácení příspěvku pozastavit nebo příspěvek odejmout. (Břeská, Vránová, 2008).

ad 1) Příspěvek na živobytí

Příspěvek na živobytí je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečnou příjmovou situaci klienta. Osoba se nachází v hmotné nouzi, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, přičemž je splněna důležitá podmínka, a to že si osoba nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. (Břeská, Vránová, 2008).

Pokud nastane situace, že podmínky nároku na příspěvek na živobytí splňuje více společně posuzovaných osob, stanovuje zákon jednoznačně, že příspěvek náleží pouze jedné, a to osobě, na které se společně posuzované osoby dohodnou. Pokud by se společně posuzované osoby nedohodly, určí příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi, které osobě příspěvek na živobytí přizná.

Stanovení částky živobytí osoby a částky živobytí společně posuzovaných osob je nejdůležitějším úkonem v systému pomoci v hmotné nouzi, a to s ohledem na rozhodování o situaci hmotné nouze osoby a v návaznosti na to i při rozhodování o příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Výše částky živobytí je u jednotlivých osob různá, a to v závislosti na hodnocení snahy osoby o zvýšení příjmu vlastním přičiněním i s ohledem na další okolnosti, které mohou částku živobytí zvyšovat jako je např. zvýšení částky živobytí z důvodu potřeby nákladného dietního stravování, z důvodu zvýšených nákladů spojených s hledáním zaměstnání aj.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanovuje výši příspěvku na živobytí pro jednotlivou osobu a pro společně posuzované osoby. Jde o rozdíl mezi částkou živobytí osoby a jejím příjmem v případě jednotlivé osoby a o rozdíl mezi částkou živobytí společně posuzovaných osob a příjmem společně posuzovaných osob.

ad 2) Doplatek na bydlení

Zákon o pomoci v hmotné nouzi zavádí doplatek na bydlení, jehož smyslem je řešit nedostatečný příjem v souvislosti s úhradou nákladů na bydlení. Doplatek na bydlení se použije v situaci, kdy nedostatečné příjmy neumožňují osobě nebo společně posuzovaným osobám uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Účelem této dávky je tedy pomoc osobám v hmotné nouzi krýt odůvodněné náklady na bydlení.

Podmínky nároku na doplatek na bydlení jsou dle zákona o pomoci v hmotné nouzi:

- nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi rozhodnout, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu dlouhodobě užívající jinou než nájemní formu bydlení, např. smlouvu o ubytování v ubytovacím zařízení apod.,
- osoba užívá byt, jehož je vlastníkem nebo nájemcem, v obci, v níž je hlášena k trvalému pobytu,
- příjem vlastníka či nájemce bytu nebo příjem společně posuzovaných osob je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než jejich částka živobytí. Pro účely doplatku na bydlení je okruh společně posuzovaných osob shodný jako u příspěvku na bydlení poskytovaného podle zákona o státní sociální podpoře,

- další podmínkou je získání nároku na příspěvek na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře. Klientovi musí tedy vzniknout, jak nárok na příspěvek na živobytí podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, tak nárok na příspěvek na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře, aby mu mohl vzniknout nárok na doplatek na bydlení.

Doplatek na bydlení lze přiznat, s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům, také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán, ale příjem této osoby nebo společně posuzovaných osob nepřesáhl 1,3 násobek částky živobytí osoby nebo společně posuzovaných osob.

Výše doplatku na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na kalendářní měsíc, sníženou o příspěvek na bydlení ze systému státní sociální podpory náležející za předchozí kalendářní měsíc, a částkou o kterou příjem osoby, či osoby a společně posuzovaných osob, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí.

(Břeská, Vránová, 2008).

ad 3) Mimořádná okamžitá pomoc

Zákon o pomoci v hmotné nouzi umožňuje poskytování mimořádné okamžité pomoci v pěti situacích. Okruh oprávněných osob pro mimořádnou pomoc je širší než pro příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.

Podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc jsou vázány na určitou sociální událost, případně dále omezeny výší příjmu nebo celkovými sociálními a majetkovými poměry.

Jednotlivé podmínky pro nárok na mimořádnou okamžitou pomoc jsou dle zákona o pomoci v hmotné nouzi vymezeny následovně:

- hrozba vážné újmy na zdraví z důvodu nedostatku finančních prostředků,
- postižení vážnou mimořádnou situací za současného zkoumání celkových sociálních a majetkových poměrů (např. živelní pohroma, požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie apod.),
- nezbytný jednorázový výdaj ve zvláštních situacích (např. jednorázový výdaj spojený zejména se zaplacením správního poplatku při prokázané ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných

k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu apod.),

- pořízení nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby a na základní vybavení domácnosti nebo náklady související se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte,
- ohrožení sociálním vyloučením (propuštění z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, po ukončení léčby chorobných závislostí, propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy).

Mimořádná okamžitá pomoc je dávka jednorázová, poskytovaná v peněžní nebo věcné formě, výše mimořádné okamžité pomoci je omezena s ohledem na vázání se k určité sociální situaci.

2.2 Klientela hmotné nouze

Klientem hmotné nouze se může stát kdokoliv, a to prostřednictvím sociálního poradenství, příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi se pak stává osoba s ohledem na jeho příjmovou situaci a celkové sociální a majetkové poměry.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje dvě situace, kdy se osoba nachází v hmotné nouzi, a to jsou níže uvedené situace:

- příjem posuzované osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí,
- příjem posuzované osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a na služby s bydlením bezprostředně spojené. (Břeská, Vránová, 2008).

Současně zákon stanovuje osm situací, které vylučují osobu z hmotné nouze:

- osoba není v pracovním nebo obdobném vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- osoba, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo účastnit se v cíleném programu

k řešení zaměstnání, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po měsíci, ve kterém došlo k odmítnutí,

- osoba, která prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,
- osoba, která je samostatně výdělečně činná nebo spolupracující osobou a její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že se nepřihlásila k nemocenskému pojištění, a proto nemá dávky z tohoto pojištění,
- osoba, která byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky uložena sankce podle zvláštního právního předpisu, a to podobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení sankce,
- osoba, která nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby a tato skutečnost trvala celý kalendářní měsíc,
- osoba, které se poskytuje ústavní péče v psychiatrické léčebně nebo v léčebně pro dlouhodobě nemocné déle než 3 kalendářní měsíce,
- osoba, které nevznikl nárok na nemocenské nebo jí náleží ve snížené výši, a to z důvodů, že si přivodila pracovní neschopnost úmyslně, nebo jí vznikla pracovní neschopnost zaviněním ve rvačce, bezprostředním následkem opilosti nebo užitím omamných prostředků, a nebo při spáchání úmyslného trestného činu, a proto jí nemocenské nenáleží nebo náleží ve snížené výši.

(Břeská, Vránová, 2008).

Obecně můžeme říci, že dávky pomoci v hmotné nouzi jsou nejčastěji poskytovány osobám, které přišly o zaměstnání, byla jim ukončena výplata podpory v nezaměstnanosti, popř. jsou dlouhodobě nezaměstnaní či osoby bez domova, dále jsou to osoby s nízkými příjmy, osamělé matky s dětmi, kde často není hrazeno výživné na děti, vícečetné a problémové rodiny, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody či vazby nebo osoby propuštěné z ústavní péče. Dále mohou být dávky pomoci v hmotné nouzi poskytovány specifickým skupinám osob, jako jsou např. osoby, které musely opustit partnera/partnerku z důvodu týrání, šikany či jiného násilí dále osoby, jejichž partneři jsou pohřešovanými osobami apod.

2.3 Důvod klienta hmotné nouze k hledání další pomoci

Na tuto otázku nám zatím neodpoví žádná literatura, proto budu v této podkapitole vycházet pouze z vlastní zkušenosti a také s informací, které jsem získala od pracovníků Oblastní charity Znojmo.

Když budeme hledat odpověď na otázku, proč klient hmotné nouze hledá pomoc ještě někde jinde, zjistíme, že jsou zde dva hlavní důvody. Za prvé je to, dle názorů klientů, nedostatečná výše dávky pomoci v hmotné nouzi, která jim neumožňuje zabezpečit náklady na základní životní potřeby či náklady na domácnost. To může být způsobeno tím, že zejména osoby, které jsou dlouhodobými příjemci dávek, často nejsou motivováni k aktivitě. Sankcí za tento stav je snížení jejich částek živobytí na úroveň existenčního minima.

Dalším problémem klientů hmotné nouze je skutečnost, že neumí hospodařit s finančními prostředky, tak aby jimi byly pokryty náklady na celý kalendářní měsíc. Je pravda, že někdy finanční prostředky neumožňují uhradit celkové náklady na bydlení. V těchto případech je problém v tom, že klienti často nemají platnou nájemní smlouvu či trvalé bydliště v nemovitosti, kterou užívají, pak nesplňují základní podmínku nároku na dávku doplatek na bydlení, popř. hradí nájemné, které je vyšší než je stanoveno pro danou lokalitu.

Druhou skupinu důvodů proč se klienti hmotné nouze obrací se žádostí o pomoc na jiné instituce je ta, že zákon o pomoci v hmotné nouzi neumožňuje pracovníkům hmotné nouze reagovat pružně na potřeby klientů. Veškerá sociální práce se zúžila na administrativní zpracování hodnot, čísel a výplatu dávek, nemají prostor pro komplexní řešení problému, proto se klienti hmotné nouze často obrací i na další instituce jako je např. Oblastní charita Znojmo. Často se stává, že pracovníci hmotné nouze odkazují klienty na charitu a její pomoc.

Pracovníci charity mají možnost řešit problémy klientů z jiné stránky. Často až pomoc obou institucí může plně vyřešit situaci klienta. Na druhou stranu jsou tací klienti, kteří neumí hospodařit s finančními prostředky, po jejich vyčerpání se obrací na charitu s žádostí o konzervy a jiné potraviny.

3. Poskytovatelé sociálních služeb ve Znojmě

V této kapitole bude představen přehled poskytovatelů sociálních služeb ve městě Znojmě a hlouběji bude pozornost věnovaná Oblastní charitě Znojmo.

Poskytování sociálních služeb upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který definoval novou typologii sociálních služeb a stanovil organizacím povinnost registrovat služby sociální péče.

Můžeme říci, že ve městě Znojmě existují vedle sebe dva stěžejní poskytovatelé sociálních služeb, a to Centrum sociálních služeb, p.o. a Oblastní charita Znojmo. Mezi další poskytovatele patří Svaz tělesně postižených v České republice, o.s., TyfloCentrum Brno, o.p.s. (pracoviště Znojmo) a Sdružení podané ruce, o.s.

3.1 Centrum sociálních služeb Znojmo, p.o.

Sociální služby jsou poskytovány na okrese Znojmo již od roku 1971. Od té doby prošly spoustou změn včetně realizace nových projektů. Na konci roku 2002 došlo ke zrušení Okresních úřadů a od 1. 1. 2003 přešly zřizovatelské funkce pod Město Znojmo. Od 1. 6. 2007 byly sloučeny dvě příspěvkové organizace - Domov pro seniory Znojmo a Centrum sociálních služeb Znojmo, v jednu organizaci pod názvem Centrum sociálních služeb Znojmo (dále jen CSS), příspěvková organizace, která zajišťuje organizaci a poskytování služeb sociální péče a pomoci v souladu se zákonem č.108/2006 Sb., o sociálních službách.

http://cssznojmo.ic.cz/wordpress/?page_id=18

Posláním Centra sociálních služeb je zlepšit kvalitu života osob, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a poskytnout jim nebo jejich rodinám přiměřenou podporu tak, aby mohly žít co nejdéle důstojným životem. www.cssznojmo.ic.cz

Mezi služby, které Centrum sociálních služeb poskytuje patří: Dietní jídelna pro seniory, Domov pro seniory, Domov se zvláštním režimem, Odlehčovací služba, Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy, Sociálně aktivizační služba, Pečovatelská služba, Ošetřovatelská služba, Centrum denních služeb, Noclehárna pro muže, Azylový dům pro muže.

3.2 Sdružení podané ruce, o.s.

Vznik neformální skupiny, která fungovala zpočátku na principu svépomoci, se datuje od roku 1984. Fungování této skupiny nebylo komunistickým režimem vítáno a skupina byla v začátcích podpořena především katolickou církví.

V roce 1991 došlo k oficiálnímu založení Nadace Podané ruce. V roce 1992 navázána spolupráce s Psychiatrickou léčebnou Brno-Černovice, otevření prvního resocializačního programu pro dlouhodobě závislé na Moravě a začátek prvních terénních aktivit na Moravě. V roce 1994 bylo založeno Sdružení Podané ruce, o.s., které převzalo všechny aktivity nadace. Od roku 1995 byla zahájena intenzivní spolupráce s Diecézní charitou Brno. V průběhu let došlo k otevření 27 center v 8 městech České republiky, v roce 2001 bylo otevřeno Kontaktní centrum ve Znojmě (Netopeer). <http://www.podaneruce.cz/informace-o-sdruzeni/>

Sdružení pomáhá lidem v obtížných situacích jejich života tvorbou preventivních, podpůrných a intervenčních služeb. Prostřednictvím poskytovaných služeb usiluje sdružení o dlouhodobě udržitelnou kvalitu života klientů a jejich osobní spokojenost.

Služba je určena uživatelům drog (převážně těm, kteří užívají injekčně, rizikově dále těm, kteří užívají opiáty, stimulancia, těkavé látky), je určena i mladistvým a rekreačním uživatelům drog. Dále je služba zaměřena na ty, kteří potřebují následnou podporu ve svém přirozeném prostředí po léčbě nebo zahájení abstinence. V poslední řadě jsou poradenské služby poskytovány rodinným příslušníkům, přátelům a partnerům.

Služby kontaktního centra Netopeer zahrnují kontaktní a poradenskou práci a terénní program. Kontaktní centrum je nízkoprahové zařízení poskytující služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Centrum umožňuje uživatelům nealkoholových drog přístup ke službám bez jakéhokoliv doporučení, anonymně, diskrétně a v neformálním prostředí. Tyto služby jsou bezplatné.

<http://www.podaneruce.cz/programy-a-pece/kontaktni-centra/kontaktni-centrum-netopeer-viceucelova-drogova-sluzba-znojmo/>

Nízkoprahové zařízení pro uživatele drog působí v oblasti sekundární a terciární prevence zneužívání návykových látek. Jedná se o zařízení tzv. prvního kontaktu s klientem. Podoba a průběh prvního kontaktu jsou velmi zásadní, protože mohou velmi

výrazně ovlivnit vytváření klientova postoje k dalším zařízením v systému péče o uživatele drog.

Hlavním posláním je minimalizace zdravotních a sociálních rizik plynoucích z užívání drog, dále prevence infekčních onemocnění a jejich šíření a ochrana společnosti před možnými negativními důsledky zneužívání návykových látek. Centrum má za cíl zajistit pomoc a podporu osobám za účelem jejich sociálního začlenění a má zamezovat sociálnímu vyloučení. Současně usiluje o změnu rizikového chování klientů a rovněž se snaží motivovat je ke změně životního stylu s výhledem abstinence.

Služby kontaktního centra zahrnují hygienický servis, individuální poradenství, individuální poradenství pro rodiče a osoby blízké klientům, informační servis, kontaktní práce, korespondenční práce, telefonické, písemné a internetové poradenství, krizová intervence, krizová intervence po telefonu a internetu, potravinový servis, sekundární výměnný program, testování infekčních nemocí, výměnný program, základní zdravotní ošetření, sociální práce.

Posláním terénní služby je ovlivnění rizikového životního stylu klientů v jejich přirozeném prostředí. Součástí této služby je depistáž, navazování kontaktů, poskytování sociální pomoci a mapování lokality. Terénní práce je zaměřena na jednotlivce i skupiny užívající návykové látky, které kontaktuje terénní pracovník. Terénní program poskytuje Kontaktní centrum Netopeer pro město Znojmo a příměstskou část Přímětice. Interní materiál Netopeer.

3.3 Svaz tělesně postižených v České republice, o.s.

Svaz tělesně postižených v České republice, o.s. byl založen v roce 1990 se základním cílem hájit zájmy a specifické potřeby tělesně postižených občanů bez ohledu na rozsah jejich postižení. Základní aktivity můžeme rozdělit na sociální a zdravotní. <http://www.svaztp.cz/informacestp>

Organizace poskytuje dvě sociální služby, a to odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Prostřednictvím poradenské služby jsou uživatelům poskytovány požadované informace (např. o možnostech sociální podpory, informace o kompenzačních pomůckách), dále služba zahrnuje doprovod na úřady, pomoc při vyřizování osobních záležitostí, pomoc při vyřizování odvolání a žádostí o podporu v nepříznivé sociální situaci, pomoci při

řešení psychických, zdravotních, sociálních a ekonomických důsledků zdravotního postižení uživatelů dále informace o působnosti úřadů, podporu při uplatňování práv a zájmů uživatelů aj. Služba má působit také preventivně k zamezení sociálního vyloučení. Poradenství je poskytováno ambulantně, terénně, telefonicky či písemně.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením zahrnují Vzdělávací kurzy pro seniory a osoby se zdravotním postižením, Klub výroby dekoračních předmětů, Podpora při hledání pracovního uplatnění.

V rámci poskytování zdravotních služeb realizoval v roce 2010 Svaz tělesně postižených v České republice 5 projektů dotovaných z prostředků Ministerstva zdravotnictví, a to rehabilitačně výchovné pobyty pro občany postižené na horních a dolních končetinách, psychorehabilitační pobyty pro vozíčkáře, rehabilitace a sport, ozdravné pobyty pro tělesně postižené děti a mládež, organizačně-administrativní servis STP v ČR, o.s.

Součástí jsou i projekty spolufinancované z prostředků Evropské unie, v roce 2010 se jednalo o tyto projekty půjčovny kompenzačních pomůcek Svazu tělesně postižených v České republice, o.s., zvýšení zaměstnatelnosti osob se zdravotním postižením, sociální služby a podpora pracovního uplatnění pro tělesně postižené občany na území Jihomoravského kraje, sociální služby a podpora pracovního uplatnění pro tělesně postižené občany na území Středočeského kraje.

Mezi další významné projekty realizované v roce 2010 patří administrativní servis organizačních jednotek Svazu tělesně postižených v ČR, o.s., doprava pro občany se zdravotním postižením, distribuce EUROklíčů, poskytování půjček z účelového jmění STP v ČR, o.s., provoz bezbariérového střediska Březen, mikulášská nadílka pro tělesně postižené děti, bezbariérová úprava hygienického zařízení a nákup výpočetní techniky, poskytování potravinové pomoci. Výroční zpráva (2010).

3.4 TyfloCentrum Brno, o.p.s. – regionální pracoviště Znojmo

TyfloCentrum Brno, o.p.s. je obecně prospěšná společnost, která byla založena v roce 2000. Jejím posláním je pomáhat lidem s těžkým postižením zraku zvyšovat kvalitu jejich života poskytováním poradenských, vzdělávacích a asistenčních služeb a volnočasových aktivit. Cílem organizace je integrace zrakově postižených občanů do společnosti, zlepšení kvality jejich života, zvyšování jejich samostatnosti a nezávislosti,

udržení života zrakově postižených v přirozeném domácím prostředí, podpora společenského, pracovního a kulturního uplatnění zrakově postižených osob.

<http://centrumpronevidome.cz/o-nas>

TyfloCentrum Brno poskytuje tyto služby: poradenství, průvodcovské, předčitatelské a jiné asistenční služby včetně technické asistence, sociálně aktivizační služby pro zrakově postižené, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace zrakově postižených a další služby, ke kterým patří např. vydávání tiskovin ve slepeckém tisku, ve zvukové či digitální podobě, pracovní rehabilitace a podpora pracovního uplatnění zrakově postižených, osvětová a prezentační činnost, pomoc při odstraňování architektonických bariér a zlepšování životního prostředí z pohledu bezpečného pohybu zrakově postižených. Výroční zpráva (2010).

Organizace byla založena v Brně, následně byla vytvořena regionální střediska, a to v Břeclavě, Vyškově, ve Znojmě a Moravském Krumlově.

Ve městě Znojmě zahájilo středisko svou činnost v roce 2007. Hlavní myšlenkou bylo zvýšit místní dostupnost komplexu základních sociálních služeb pro lidi se zrakovým postižením tak, aby zrakově postižení občané ze znojemského regionu nemuseli za sociálními službami cestovat až do Brna. Středisko nabízí následující služby:

- Sociální poradenství

Smyslem této služby je pomoc při vyřizování důchodů, sociálních dávek a dalších jednorázových příspěvků. Součástí je i pomoc při výběru nejvhodnějších pomůcek na bázi výpočetní techniky, zapůjčování pomůcek, odborné psychologické poradenství, aj.

- Asistenční služby

Zahrnují průvodcovskou službu, předčitatelskou službu a další asistenční služby, např. pomoc s vyplněním formulářů, třídění osobních věcí v domácnosti, pomoc s pořízením nákupu, jeho roztřídění, atd.

- Sociálně aktivizační služby

Tato služba představuje exkurze, výlety, besedy, kulturní aktivity, cvičení a pohybové aktivity, aromaterapii, muzikoterapii, arteterapii. K pravidelným aktivitám patří také např. aquaerobic, pobyty v solné jeskyni, aj. <http://centrumpronevidome.cz/znojmo>

3.5 Oblastní charita Znojmo

V rámci této podkapitoly bude představena Oblastní charita Znojmo, tzn. jaká byla její historie, z jakých pramenů vychází, co je jejím cílem a posláním a v poslední řadě budou prezentovány služby, které Oblastní charita Znojmo poskytuje.

Historie Oblastní charity Znojmo

Oblastní charita Znojmo začala fungovat 15. února 1993. Jejím zakladatelem a ředitelem je Mgr. Evžen Adámek. Když v roce 1993 usiloval Mgr. Adámek o vznik Charity ve Znojmě, nesetkal se s velkým zájmem jiných. Při vzniku Charity ve Znojmě, v únoru 1993 pomohla rakouská Charita, která na jeden rok poskytla řediteli Adámkovi mzdu za práci pro Charitu a finanční prostředky na provozní náklady. Klášter sv. Dominikána propůjčil pro činnost Charity jednu kancelář v jeho prostorách. Tím byl vytvořen prostor pro pracovní nasazení.

V prvním roce činnosti Charity ve Znojmě spolupracoval pan Adámek se sdružením zdravotně postižených, jejichž společnou snahou bylo zřídit výdejnu zdravotnických potřeb.

V říjnu 1993 byla založena Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba s domácí hospicovou péčí. Pracovníci poskytují jak péči odbornou – ošetrovatelskou základní i specializovanou, rehabilitační a psychoterapeutickou, tak péči pečovatelskou.

V roce 1995 zahájil činnost Denní stacionář sv. Damiána pro děti s mentálním a tělesným postižením. V roce 1997 na základě spolupráce Mgr. Evžena Adámka a Mgr. Karla Burdika, vedoucího odboru sociálních a zdravotních věcí MěÚ Znojmo, byl vypracován projekt pro založení Domova pro matky a otce v tísní. Tento domov poskytuje pomoc matkám/otcům s dětmi nebo těhotným ženám v tíživé životní situaci, kterou nejsou schopny samy řešit. V roce 2009 získal Domov pro matky a otce v tísní cenu kvality, tj. 2. místo v ČR pro osoby ohrožené sociálním vyloučením. Pobyt v domově se hradí, pokud klienti/ky nemají dostatek finančních prostředků k úhradě, často se stávají příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi.

Následně byl v roce 1998 vypracován projekt Chráněné dílny, který nabízí pracovní příležitosti osobám se změněnou pracovní schopností.

Od července 1999 je ve městě Znojmě k dispozici poradna Sociálního poradenství, která poskytuje komplexní informace a rady při řešení problémů klienta, asistenci při řešení tíživých životních situací.

Od října 2000 byla zahájena činnost Chráněné dílny sv. Kláry, která je určena pro osoby s psychickým onemocněním. Tito lidé zde naleznou pracovní uplatnění, což pro ně znamená návrat do běžného života.

Nejnovějším projektem Oblastní charity Znojmo je Nízkoprahový Klub Coolna, který byl založen v lednu 2009 jako výsledek výzkumu Komunitního plánování ve Znojmě, kdy se ukázalo, že zde chybí nízkoprahový klub pro děti a mládež.

Dále Charita poskytuje mnoho dalších služeb a činností mezi něž patří např. Akce cihla, AURIS – klub neslyšících Znojmo, humanitární pomoc do zahraničí, Krizový dobrovolný tým – Znojmo, sběr obnošeného šatstva, Tříkrálová sbírka, besedy, koncerty, aj.

Od roku 1993 odvedli zaměstnanci Oblastní charity Znojmo obrovský kus práce a vypracovali řadu projektů, které úspěšně fungují a pomáhají lidem řešit jejich obtížné situace, které nejsou schopni řešit sami nebo s pomocí příbuzných či přátel. Přesto, že počátky Charity ve Znojmě stály na jednotlivcích, v dnešní době je činnost Charity podporována řadou subjektů, kteří přispívají k činnosti Charity zejména finančními prostředky.

Prameny, poslání a cíle charity

Charita svou činností vychází z Nového zákona. Křesťané od počátku následovali Kristova příkladu a snažili se pomáhat svým trpícím bližním, a to především těm nejchudším a těm, kteří pomoc nejvíce potřebovali. Osnovu charitativní činnosti můžeme shrnout následovně - nalézt člověka v nouzi, pomoci mu a přispět k tomu, aby byla péče uhrazena. ACHO (1997-2000).

Poslání Charity vychází z pověření katolické církve šířit ve světě dobro, spravedlnost a naději. Své poslání uskutečňuje prostřednictvím materiální, sociální, humanitární, rozvojové, psychické a duchovní pomoci potřebným lidem a současně usiluje o dosažení spravedlivějších podmínek ve společnosti, a to prostřednictvím ovlivňování a spoluutváření sociální politiky a podporování solidární postoje ve společnosti.

Základním cílem charitativních služeb je ochrana člověka v jeho důstojnosti, a to od početí až po přirozenou smrt. Pracovníci Charity poskytují pomoc člověku, který se ocitá v různých situacích, kdy je ohrožen a současně se snaží podněcovat samostatnost a schopnost svépomoci. Kodex Charity České republiky (2009).

Služby poskytované Oblastní charitou Znojmo

Charita ve městě Znojmě poskytuje řadu služeb lidem, kteří pomoc potřebují. Spektrum služeb je opravdu široké, jednotlivé služby můžeme pro přehlednost zařadit do skupin podle určitých charakteristik.

Za první by to byly služby určené pro osoby, které jsou omezeny ve své soběstačnosti, ať už s akutním nebo chronickým onemocněním, pacienti tělesně postižení a závislí na cizí pomoci. Osoby, které bychom mohli zařadit do této kategorie, využívají zpravidla následující služby Oblastní charity Znojmo: Charitní ošetrovatelská služba, Charitní pečovatelská služba, Osobní asistence.

Za druhé jsou to služby určené pro osoby s mentálním postižením, kombinovanými vadami a rysy autismu. Osoby s výše uvedeným handicapem vyžadující pomoc, mohou využít služby, které poskytuje Denní stacionář sv. Damiána nebo Sociální rehabilitace - Ateliér Samuel.

Dále jsou to služby určené pro osoby s duševním onemocněním, které se v důsledku své nemoci nemohou uplatnit na otevřeném trhu práce. Tito lidé mohou využít služby, které poskytuje Dilna sv. Kláry.

Klienti výše uvedených služeb nebývají zpravidla příjemci dávek pomoci v hmotné nouzi. Jejich příjem je většinou zabezpečen důchodem, ať už starobním či invalidním. Velmi často jsou osoby vyžadující tyto služby příjemci dávky příspěvek na péči, jehož poskytování upravuje zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Další služby, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, jsou určeny osobám, které se velmi často stávají klienty hmotné nouze, proto bych se jim chtěla věnovat podrobněji.

a) Domov pro matky a otce v tísni

Domov pro matky v tísni byl založen v roce 1997, při založení zde byly k dispozici 3 pokoje, společná kuchyň a jídelna. V roce 2004 vznikla půdní vestavba (kapacita se zvýšila o 1 pokoj a dále krizový pokoj). V roce 2005 se objekt domova rozšířil o 3 další pokoje. V roce 2008 byl otevřen nový Domov pro matky v tísni, který

tvorí 13 bytových jednotek, z nichž 1 je krizový pokoj – kde je poskytována krizová pomoc.

V roce 2009 získal Domov pro matky v tísní cenu kvality, tj. 2. místo v ČR pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Posláním Domova pro matky v tísní Znojmo je pomoc matkám a otcům s dětmi, popř. těhotným ženám v tíživé životní situaci. Podporují lidský život, kdy se snaží připravit těhotné ženy na porod a mateřství, aby nemusely svoji situaci řešit potratem.

Základním cílem je poskytnout ubytování a pomoc matkám a otcům s dětmi, popř. těhotným ženám. Cílem není zajistit pouze materiální stránku, ale také psychické zklidnění klientek a umožnění výchovy dětí v klidném prostředí. Poskytovaná služba podporuje samostatnost, soběstačnost, motivuje k činnostem, které přispívají k řešení nepříznivé situace a posiluje sociální začleňování.

Pracovníci Domova vytvářejí domácí rodinné prostředí, ve kterém klientky/ti získávají poznatky, dovednosti, pracovní návyky. Učí klientky/ty odpovědnému přístupu k životu, výchově a rozvoji života dětí, péči o domácnost, atd. Všechny činnosti směřují k hlavnímu cíli, tj. návrat uživatelů do společnosti – prevence sociálního vyloučení, stabilizace, převzetí zodpovědnosti za vlastní život. Cílovou skupinou jsou matky a otcové s dětmi do 18 let, těhotné ženy.

<http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/domov-pro-matky-a-otce-v-tisni/>

Služba obsahuje tyto činnosti – poskytnutí ubytování po dobu zpravidla nepřevyšující 1 rok, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, umožnění celkové hygieny, vytvoření podmínek pro zajištění úklidu, praní a žehlení osobního prádla. Dále služba zahrnuje pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, tj. pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob, včetně uplatňování zákonných nároků a pohledávek, doprovod. V neposlední řadě pracovníci poskytují základní sociální poradenství a je zde zajištěna i sociálně právní ochrana dětí. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/domov-pro-matky-a-otce-v-tisni/>

Tato služba je orientována jednak na poskytnutí podmínek k „přežití“ – ubytování, strava, ale také jako podpora a nácvik rodičovského chování včetně hospodaření s penězi, udržování domácnosti a nácvik sociálních kompetencí v jednání na úřadech apod. Jde tedy o pomoc vytvořit vhodné zázemí, které často klientkám/ům tohoto zařízení v dětství a v dospívání chybělo. Výše uvedená služba se však neorientuje pouze na matky/otce, ale důraz je zde kladen i na děti, které jsou touto, často

velmi stresovou záležitostí, poznamenány. Pozornost je zaměřena na rozvoj jejich dovedností, bezproblémový vstup do školského zařízení a současně příprava na vyučování ve vhodných podmínkách. Snahou pracovníků je překonat tíživou situaci a vybudovat pocit bezpečí a klidu. Usilují o začlenění dítěte do kolektivu vrstevníků, vytvoření pocitu sounáležitosti, získání pracovních dovedností a návyků.

Výroční zpráva (2008).

Ženy/muži se stanou klienty Domova pro matky a otce v tísní zpravidla na základě doporučení sociálního odboru. Orgán sociálně právní ochrany dětí provede šetření celkové sociální situace a napíše posudek o tom, zda je rodina sociálně potřebná. Dle sdělení vedoucí Domova pro matky a otce v tísní Bc. Blanky Mahdalové se klientky/ti dělí do dvou skupin. Za prvé se jedná o oběti domácího násilí. Jde zpravidla o ženy, které vše zvládají (rodinu, zaměstnání). Odchází do Domova i přesto, že mají širší rodinu. Nepřejí si, aby partner obtěžoval příbuzné. Druhou skupinu představují ženy/muži, popř. rodiny, které přišly o byt (např. neplatiči).

Dle paní Mahdalové je v současné době problémem to, že klienti jdou z azylového domu do jiného azylového domu.

Zájemci o ubytování v Domově pro matky a otce v tísní jsou přijímáni na základě žádosti a doložené zprávy o sociálním šetření sepsané orgánem sociální ochrany dětí. Na základě těchto podmínek mohou být ubytováni. Smlouva je s nimi uzavřena nejprve na 3 měsíce, v příloze smlouvy si klienti volí osobní cíl, na kterém by se s ním mělo během pobytu pracovat. Během 14 – dnů pobytu v domově si klient/ka vybere zaměstnance, se kterým vytváří individuální plán, kde si vymezí krátkodobý a dlouhodobý cíl.

Jedná se o placenou sociální službu, uživatel/ka se na úhradě provozních nákladů podílí částkou dle zákona o sociálních službách. Převážná část klientek/tů nedisponuje finančními prostředky, které by mohli použít k úhradě ubytování. Z tohoto důvodu se obrací na orgán pomoci v hmotné nouzi a žádají o úhradu pobytu ve výše uvedeném zařízení. Tato situace je řešena nejprve dávkami mimořádné okamžité pomoci, pokud je klientovi po třech měsících prodloužena smlouva, je možné situaci řešit dávkou doplatek na bydlení.

b) Centrum poradenství a pomoci

Tato oblast pomoci zahrnuje tři skupiny služeb, jedná se o Poradnu pro oběti domácího násilí Tereza, Sociální poradenství a pomoci a Magdala.

Poradna pro oběti domácího násilí Tereza

Poradna pro oběti domácího násilí Tereza začala jako samostatný projekt fungovat v roce 2005, kdy se vyčlenila z Domova pro matky v tísni.

Výše uvedená služba je zaregistrována dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jako krizová pomoc.

Poradna poskytuje tyto služby:

- poskytování sociálního, psychologického a právního poradenství
- pomoc v krizi – možnost ubytování na krizovém pokoji
- pomoc při vypracování bezpečnostního plánu a balíčku
- zprostředkování kontaktů na další odborníky
- volnočasové aktivity pro ženy a děti po dobu ubytování
- online poradna. Výroční zpráva (2008).

K zajištění informovanosti o službách, které Poradna pro oběti domácího násilí Tereza poskytuje, vydává letáčky viz. příloha č.1.

Posláním poradny pro oběti domácího násilí Tereza je podpora obětí domácího násilí při řešení obtížné životní situace, její stabilizace a posílení sebedůvěry. Cílovou skupinou jsou osoby, které se jednak staly obětí domácího násilí nebo se s domácím násilím setkaly ve svém okolí a jsou touto životní situací či životními prožitky ohroženy. Cílem poradny je opětovné začlenění obětí domácího násilí do společnosti a zbavení se pocitu viny za vzniklou situaci.

Smyslem této služby je nabídnout klientům rozhovor v klidném prostředí s atmosférou důvěry, samozřejmostí je anonymita jednání a důvěrnost informací. Kromě sociální pomoci se pracovníci snaží o motivační a podpůrné rozhovory, krizovou intervenci, poradenství a terénní práci. Pracovníci se ve své práci snaží aktivizovat klienta, protože oběti domácího násilí si nevěří a mají velice nízké sebevědomí. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/tereza-pomoc-obetem-domaciho-nasili/>

Pracovnice chodí s klienty k soudu, na úřady a podobné instituce, ale pouze jako doprovod. Snaží se podpořit klienty v tom, že si jsou schopni tyto záležitosti vyřídit sami. Touto cestou dojde zpravidla i ke kontaktu s pracovníky orgánu pomoci v hmotné nouzi, kteří poskytnou obětem domácího násilí základní sociální poradenství, odešlou je na příslušné instituce, v případě potřeby vydají, popř. společně vyplní žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi.

Sociální poradenství a pomoci

Projekt sociálního poradenství byl založen v červenci 1999 a služba je zaregistrována dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, jako odborné sociální poradenství. S klienty využívající tyto služby se pracovníci pomoci v hmotné nouzi setkávají nejčastěji.

Obsahem služby je základní sociální poradenství a poskytnutí potřebných informací přispívajících k řešení nepříznivé sociální situace jako je např. vyhledání kontaktů, telefonních čísel, adres. Součástí je i sdělování základních informací o systému sociálních služeb, pomoc při podání žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory, pomoc při hledání zaměstnání nebo ubytování, atd.

V rámci terénní práce vydává Centrum poradenství a pomoci Znojmo informační letáčky o službách, které poskytuje viz. příloha č.2.

Posláním Sociálního poradenství Znojmo je bezplatné, nestranné a důvěrné poskytování informací a pomoc osobám v nepříznivé sociální situaci. Cílem je podpořit uživatele služby, aby mohli svoji tíživou životní situaci řešit sami. Cílovou skupinu tvoří lidé, kteří z důvodu určitého sociálního znevýhodnění nemohou jinak zajistit řešení své nepříznivé sociální situace a nemají možnost jiné pomoci (např. osoby bez příští, osoby v krizi, rodiny s dítětem/děťmi, senioři nebo osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženi. Konkrétním důvodem pak může být sociální potřebnost, aktuální krize, zdravotní handicap, špatná informovanost, nedostatek financí, bezradnost, okolí, nefungující rodinné vztahy, apod.

<http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/centrum-poradenstvi-a-pomoci-znojmo/>

Sociální poradenství zahrnuje:

- pomoc v oblasti sociálního zabezpečení
(tj. vyřizování dávek státní sociální podpory a dávek pomoci v hmotné nouzi)
- pomoc v oblasti mezilidských vztahů
(manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, výživné)
- pomoc v oblasti zaměstnání
(pomoc při hledání vhodnějšího zaměstnání, při sepsání životopisu, apod.)
- pomoc v oblasti bydlení
(pomoc při ztrátě bydlení, při hledání vhodnějšího bydlení, apod.)
- pomoc v oblasti dluhů
(sestavování rodinného rozpočtu, dluhové poradenství)

- pomoc v oblasti práva

(právní poradenství formou osobních a emailových konzultací s právníkem).

Výroční zpráva (2010).

Sociální poradenství se při poskytování své služby řídí těmito zásadami:

- při poskytování služby je zachována lidská důstojnost uživatelů služby
- pomoc vychází z individuálních potřeb uživatelů služby
- pomoc podporuje rozvoj samostatnosti uživatelů služby
- uživatelé služby jsou motivováni k činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování jejich nepříznivé životní situace
- je posilováno sociální začleňování uživatelů služby
- jsou dodržována základní lidská práva a svobody uživatelů služby.

<http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/centrum-poradenstvi-a-pomoci-znojmo/>

Magdala

V září 2004 vznikl projekt Magdala, jedná se o poradnu, která poskytuje pomoc a podporu v nouzi ženám, které provozují prostituci. Součástí této služby je např. doprovod na úřady, zprostředkování kontaktů na další odborníky, atd. Jde tedy o komplex psychosociálních služeb a provázení, možnost resocializace a reintegrace v případě, že by se žena rozhodla odejít z prostředí sexbyznysu. Služba zahrnuje i péči o zdravotní stav žen provozující prostituci - prevenci pohlavně přenosných nemocí, a to především informace o HIV/AIDS. Dále možnost provedení těhotenských testů a testů na HIV.

<http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/magdala-pomoc-obetem-obchodovani-s-lidmi-a-nucene-prostitute/>

Posláním projektu Magdala je tedy odborné sociální poradenství a krizová pomoc obětem obchodování s lidmi a ženám nuceným k prostituci při jejich návratu k běžnému životu. Zmírňuje obtížnou životní situaci, přičemž je respektováno jejich rozhodování. Cílem služby je poskytnout možnost ženám, které provozují prostituci, změnit svůj dosavadní způsob života, umožnit jim vyrovnat se se svou minulostí a pomoci jim zařadit se do běžného života. Základní myšlenkou je především naslouchat, doprovázet a podporovat klientky v samostatném rozhodování.

Výroční zpráva (2010).

Projekt Magdala je postaven na propojenosti několika pilířů:

- Poradenské centrum - poradenství zahrnuje oblast právní, sociální, zdravotní, ale také poradenství v případě osobních problémů.
- Streetwork (terénní sociální práce) – což znamená aktivní vyhledávání a kontaktování klientek v místech, kde se vyskytují, tzn. noční kluby, herny, ale také odpočívadla a krajnice silnic. Cílové skupině jsou poskytovány informace o službách a také psychická a emocionální podpora.
- Vzdělávací aktivity – zejména kurzy práce na PC.
- Preventivní přednášky – projekt Magdala je zapojen do „Komplexního programu primární prevence“, který zajišťuje Pedagogicko-psychologická poradna ve Znojmě. A jedná se o preventivní přednášky ve školách – na téma Pohlavní choroby a Obchod s lidmi. Tyto přednášky jsou určeny pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a studenty I. ročníku SŠ.
- Následná péče – nastává v případě, že se uživatelka služby rozhodne pro odchod z prostředí sexbyznysu. Jedná se např. o pomoc při hledání zaměstnání, popř. získání dalšího vzdělání, naučit se hospodařit s penězi, vychovávat děti, smysluplně využívat volný čas, atd. Výroční zpráva (2008).

S klienty této služby se pracovníci poskytující pomoci v hmotné nouzi setkávají převážně v případě následné péče, jak je uvedeno výše. Jde tedy o případ, kdy se klientka rozhodne pro odchod z prostředí sexbyznysu a hledá si zaměstnání a na dobu než si zaměstnání najde, bude potřebovat finanční prostředky k překlenutí této náročné životní etapy.

c) Rodinný sociální asistent

V listopadu 2007 byl založen projekt rodinný sociální asistent. Služba je zaregistrována dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, jako sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi.

Posláním služby Rodinný asistent je podpora rodin s dětmi, které nejsou schopny vlivem nepříznivé sociální situace zajistit optimální výchovu a péči svým dětem. Cílem asistenční služby je posilovat rodičovské dovednosti a schopnosti, poskytovat rodičům pomoc při řešení obtíží ve škole a při přípravě na vyučování, dále při výchovných obtížích a zamezit umístování dětí z rodin do dětských domovů zajištěním podpory a pomoci rodině. Výroční zpráva (2010).

Tato služba je poskytována rodinám s dětmi, jejichž vývoj je ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobé krizové sociální situace, kterou rodiče nedovedou sami bez pomoci překonat (může se jednat např. o rozvod rodičů, úmrtí v rodině, výchovné problémy dětí, atd.). Služba podporuje vytvoření podnětného rodinného prostředí, které zabezpečí zdárný vývoj dětí a umožní jim tak žít v co nejpřirozenějším prostředí a kvalitním životem. Služba je poskytována dlouhodobě a zcela zdarma. V rámci terénní práce vydává i projekt rodinného sociálního asistenta své informační letáčky pro potencionální uživatele svých služeb viz. příloha č.3.

<http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/rodinny-socialni-asistent/>

Rodinný asistent pomáhá rodinám v různých oblastech života a konkrétní pomoc může vypadat následovně:

- Oblast bydlení: rodinný asistent pomáhá rodinám při zlepšování nevyhovujících bytových podmínek, tj. najít bydlení, udržet si stávající bydlení.
- Oblast sociálních dávek: rodinný asistent řeší zejména situace, kdy rodině nejsou vypláceny nárokové dávky, popř. asistuje při žádostech o mimořádnou dávku.
- Oblast zaměstnání, práce a brigády: rodinný asistent pomáhá při hledání zaměstnání, pokud v lokalitě pracuje pracovní poradce, předá zakázku jemu samotnému.
- Oblast neplacení pohledávek a dluhy: rodinný asistent vysvětlí klientovi důležitost plnění závazků jako je např. nájemné, služby, stravné ve škole, atd. Vyjednává společně s klientem splácení dluhů.
- Oblast pomoci při prosazování práv a zájmů: rodinný asistent vyjednává, dohlíží na jednání a pomáhá při něm, pokud je to možné, pomáhá zmírňovat konflikty. Dále poskytuje základní poradenství, zprostředkovává odbornou právní pomoc a podporuje klienta. Snaží se o výchovné poradenství, snaží se nastolit denní režim dětem, pomáhá s přípravou do školy a nabízí možnosti využití volného času dětí.
- Oblast využití příjmu: rodinný asistent učí klienty hospodárně nakládat s příjmy. Zajistit z příjmu klienta základní životní potřeby a nezadlužit se při tom.
- Oblast docházky dětí do školy: rodinný asistent pomáhá rodinám, ve kterých jsou problémy s pravidelnou školní docházkou, vyjednává se zúčastněnými stranami a pomáhá s cílem odstranit příčiny tohoto stavu.

- Oblast možnosti vzdělávání a uplatnění pro děti: rodinný asistent vyjednává s klienty a s jejich dětmi možnosti dalšího směřování.
- Pomoc při řešení sporů mezi rodinami, klientem a okolím, cílovým společenstvím a okolím, apod. Výroční zpráva (2010).

Vedoucí tohoto projektu uvádí, že jejich klienty jsou většinou vícečetné rodiny, pro něž je typické, že je více problémů uvnitř samotné rodiny (např. dluhy, nezaměstnanost, výchova dětí, partnerské vztahy, atd.). Právě s těmito rodinami velice často pracující pracovníci dávají pomoci v hmotné nouzi. Jednak se jedná o zabezpečení základních životních potřeb prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a často také pomoc s úhradou nákladů na bydlení prostřednictvím dávky doplatek na bydlení. V případě potřeby poskytnutí dávek mimořádné okamžité pomoci k zakoupení nezbytného vybavení domácnosti, atd. Dále pracovníci také podporují aktivní snahu rodičů při hledání zaměstnání (možnost navýšení dávky – příspěvek na živobytí) a současně sledují ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí prospěch jejich dětí ve škole.

d) Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež KLUB COOLNA

Poslední službou, kterou bych zde chtěla uvést je výše uvedené nízkoprahové zařízení, které tedy není určeno přímo klientům dávek pomoci v hmotné nouzi, ale často tyto služby využívají právě děti klientů dávek pomoci v hmotné nouzi.

Nízkoprahový KLUB COOLNA byl založen v lednu 2009 jako výsledek výzkumu Komunitního plánování ve Znojmě, kdy se ukázalo, že zde chybí nízkoprahový klub pro děti a mládež.

Nízkoprahové kluby jsou pro dospívající zázemím. Vrstevníci se zde mají možnost scházet a jsou místem pro vlastní aktivity. Jsou ale také místem, kde mohou děti a mládež bezplatně vyhledat radu a pomoc. KLUB COOLNA usiluje o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dospívajících a mladých dospělých, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci. Prostřednictvím nabídky sociálních služeb, vzdělávacích a volnočasových aktivit a také poskytováním informací, odborné pomoci a podpory, se snaží předcházet jejich sociálnímu vyloučení. Snahou služby je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením nebo snížením sociálních rizik a vytvářením podmínek ke smysluplnému trávení volného času a tím také předcházet rizikovému chování. Výroční zpráva (2010).

Prostřednictvím terénní práce rozmísťují pracovníci tohoto projektu informační letáčky o činnosti nízkoprohového klubu (viz. příloha č. 4) na základních i středních školách ve Znojmě.

Posláním KLUBU COOLNA je nabízet podporu a pomoc dětem a mládeži převážně ze Znojma a Moravského Krumlova, které se ocitly v obtížné životní situaci. Snaží se o předcházení a snižování rizik sociálně nežádoucích jevů a minimalizace sociálních konfliktů. Výroční zpráva (2008).

Cílovou skupinou jsou děti a mládež ve věku od 15 do 26 let v obtížné životní situaci. V určitých případech je možné pracovat individuálně i nad věkový rámec cílové skupiny. Může se jednat např. o mladistvého, který svým věkem překročil cílovou skupinu či zájemce o službu, který věkem těsně nespadá do cílové skupiny, přesto vyhledal službu, má o ni zájem a využívá nikoliv volnočasové aktivity nebo prostor zařízení, ale nabídku sociálních služeb, tj. má jasnou konkrétní a časově omezenou zakázku. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/klub-coolna/>

Konkrétně mohou služby nízkoprohového klubu mít tuto podobu:

- výchovně vzdělávací a aktivizační činnosti (situační intervence, doučování, vzdělávací aktivity, volnočasové aktivity, pracovní výchovné činnosti),
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (den otevřených dveří, brigády, kulturní akce, besedy, aj.),
- sociální terapeutické činnosti (poradenství, krizová intervence, skupinová práce),
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (informační servis, doprovod, práce s blízkými osobami, kontakt s institucemi). Výroční zpráva (2010).

4. Empirický průzkum

4.1 Metodologická východiska

V této kapitole je vymezen cíl průzkumu včetně popisu a upřesnění typu zvoleného průzkumu. Dále je zde popis metody sběru dat, kterou jsem použila.

Motivací k výzkumu bylo jednak mé zaměstnání, kdy se každodenně setkávám s osobami v hmotné nouzi a snažím se jim být nápomocná při řešení jejich nepříznivé životní situací (hmotné nouzi) a dále studium oboru sociální pedagogika. Svou bakalářskou práci jsem věnovala Charitě ve městě Znojmo. Získané teoretické poznatky jsem chtěla aplikovat v praxi a případně ukázat klientům další možnosti, které mohou využít buď při řešení své problémové situace, nebo lépe využívat preventivně tak, aby k takové situaci vůbec nedošlo.

Cíl průzkumu a vymezení výzkumných otázek

Ve své diplomové práci bych se chtěla podrobně věnovat osobám v hmotné nouzi a dále službám, které poskytuje Oblastní charita Znojmo a které dle mého názoru mohou osoby v hmotné nouzi využívat.

Cílem mé diplomové práce bude hledat odpovědi na otázky, zda osoby v hmotné nouzi využívají služby, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, popř. které nejčastěji a které naopak postrádají, atd.

Na základě výše uvedeného jsem formulovala tyto výzkumné otázky:

„Jaká je informovanost osob v hmotné nouzi žijících ve městě Znojmo o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje?“

„Jak jim poskytované nebo využívané služby ovlivňují nebo zkvalitňují život?“

Myslím si, že tato diplomová práce by mohla být přínosem pro osoby v hmotné nouzi, neboť na základě zjištěných faktů bude možno ve spolupráci s Oblastní charitou ve Znojmo efektivně reagovat na potřeby klientů hmotné nouze. Po vyhodnocení provedeného průzkumu budou navrženy případně nové služby a přístupy k dané klientele.

Popis prostředí

Průzkum jsem provedla na klientech dávek pomoci v hmotné nouzi, kteří žijí ve městě Znojmě a mají ke službám Oblastní charity Znojmo bezprostřední přístup. Z důvodu zajištění maximální objektivit jsem ve svém průzkumu neoslovila klienty, kterým já sama vyplácím dávky pomoci v hmotné nouzi, ale požádala jsem své kolegyně o kontakt na jejich klienty, kteří žijí ve městě Znojmě a jsou příjemci dávek.

Samotné rozhovory byly provedeny ve veřejných prostorách kontaktního pracoviště Úřadu práce České republiky, kde však bylo zabezpečeno soukromí v průběhu celého průzkumu. Neformálním rozhovorem jsem se následně snažila navodit pocit bezpečí a důvěry, aby konverzační partneři cítili, že jsou rovnocennými partnery a neměli obavu, že jejich výpovědi nějakým způsobem ovlivní nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi.

Výběr respondentů

Pro svůj průzkum jsem si za konverzační partnery vybrala klienty pomoci v hmotné nouzi, kteří žijí ve městě Znojmě, tzn., že kritériem nebyl trvalý pobyt klienta, ale adresa užívaného bytu. Jak již bylo uvedeno výše, požádala jsem kolegyně o kontakt na jejich klienty. Chtěla jsem do průzkumu zahrnout všechny alternativy klientů, tzn. jednotlivce (muži/ženy), kteří bydlí ať už v bytě, domku či na ubytovně, osoby bez přístřeší a rodiny (úplné/neúplné).

Kolegyně mi tedy poskytly seznam klientů se základní charakteristikou (zda se jedná o jednotlivce, rodinu atd.) vhodných pro můj průzkum a kontakt na ně. Já si ze seznamu vybrala 6 jednotlivců (z nichž 2 žijí v podnájmu, 2 v nájemním bytě a 2 na ubytovně), 3 osoby bez přístřeší, 6 neúplných rodin a 5 úplných. Vybrané klienty jsem telefonicky kontaktovala, ti kteří ve své žádosti neuvedli telefonicky kontakt, jsem požádala při osobní návštěvě úřadu. Ne všichni klienti, které jsem si vybrala, mi byli ochotni rozhovor poskytnout, musela jsem tedy kontaktovat další, tak aby byl můj vybraný vzorek naplněn.

Disman (1993) charakterizuje tento výběr jako účelový. „*Účelový výběr je založen pouze na úsudku výzkumníka o tom, co by mělo být pozorováno a o tom, co je možné pozorovat*“. Disman (1993, s. 112).

Metoda záměrného výběru je zřejmě nejrozšířenější metodou výběru. Za záměrný, někdy také účelový výběr výzkumného vzorku se označuje cílené vyhledání účastníků podle jejich vlastností či stavu a zároveň ochotě se do výzkumu zapojit. (Miovský, 2006).

Popis respondentů

Zde je seznam respondentů se stručnou charakteristikou na základě, které jsem si své konverzační partnery vybírala.

Respondent č. 1 je svobodný, věk 55 let, žije v nájemním bytě s řádnou nájemní smlouvou.

Respondentka č. 2 je svobodná, věk 24 let, žije v nájemním bytě s řádnou nájemní smlouvou.

Respondent č. 3 je rozvedený, věk 50 let, žije na ubytovně.

Respondentka č. 4 je rozvedená, věk 46 let, žije na ubytovně.

Respondentka č. 5 je rozvedená, věk 48 let, žije v podnájmu bez řádné nájemní smlouvy.

Respondent č. 6 je rozvedený, věk 52 let, žije v podnájmu bez řádné nájemní smlouvy.

Respondent č. 7 je svobodný, věk 56 let, osoba bez přístřeší.

Respondentka č. 8 je rozvedená, věk 44 let, osoba bez přístřeší.

Respondent č. 9 je svobodný, věk 34 let, osoba bez přístřeší.

Respondent č. 10 je rozvedený, věk 32 let, žije v Domově pro matky a otce v tísni, v péči má dceru.

Respondentka č. 11 je rozvedená, věk 47 let, žije u své matky, v péči má 3 děti.

Respondentka č. 12 je rozvedená, věk 39 let, žije v podnájmu, ve své péči má 2 děti.

Respondentka č. 13 je svobodná, věk 31 let, žije v nájemním bytě se svou matkou a dcerou, všichni jsou bez příjmů, výživné na dceru je hrazeno.

Respondentka č. 14 je svobodná, věk 24 let, žije v nájemním bytě se svým synem, na kterého je hrazeno výživné.

Respondentka č. 15 je svobodná, věk 27 let, žije v Domově pro matky v tísni, v péči má tři děti.

Respondentka č. 16 je vdaná, věk 41 let, žije v nájemním bytě, její manžel je plně invalidní a příjemcem příspěvku na péči v I. stupni závislosti, ve společné péči mají 3 děti.

Respondent č. 17 je ženatý, věk 34 let, žije v nájemném bytě, jeho manželka je příjemcem rodičovského příspěvku, ve společné péči mají jedno dítě.

Respondentka č. 18 je vdaná, věk 43 let, žije v rodinném domě, její manžel je příjemcem příspěvku na péči na nezletilé děti, ve společné péči mají pět dětí.

Respondent č. 19 je ženatý, věk 45 let, žije v bytě otce s manželkou a dítětem. Všichni jsou bez příjmu.

Respondentka č. 20 je vdaná, věk 36 let, žije v nájemném bytě, s manželem mají pět dětí.

Kvalitativní výzkum

Pro svou práci jsem se rozhodla použít kvalitativní výzkum, protože se domnívám, že tento typ výzkumu je pro zjištění mých vytyčených cílů nejvhodnější. Díky této metodě získám nejen odpovědi na stanovené otázky, ale mohu se více přiblížit svým konverzačním partnerům.

Strauss a Corbinová (1999) uvádí, že termínem kvalitativní výzkum chápeme jakýkoliv výzkum, kdy konečných výsledků nedosahujeme prostřednictvím statistických procedur.

Nesnažím se o testování teorie, jak je tomu u kvantitativního výzkumu, ale mou snahou bude zjistit informace, které by mohly přispět ke zlepšení možností osob v hmotné nouzi při využívání služeb Oblastní charity Znojmo.

Kvalitativní výzkum interpretuje sociální realitu, snaží se porozumět lidem v sociálních situacích. Výzkumník sbírá veškeré informace, hledá v nich pravidelnosti, ze kterých vytváří nové teorie. (Disman, 1993).

Předpokládám, že prostřednictvím tohoto modelu získám potřebné informace. Pokusím se poskytnout respondentům atmosféru důvěry, pocit jistoty a budu sledovat jejich chování, budu se snažit porozumět jejich problému, vcítit se do jejich situace a prožívání. Na základě takto získaných informací bude možné s danou problematikou pracovat hlouběji. Což je cílem právě kvalitativního výzkumu.

Kvalitativní výzkum na rozdíl od kvantitativního využívá induktivní logiku. To znamená, že na začátku výzkumu je pozorování a sběr dat. Následně se pátrá po pravidelnosti v získaných datech, formulují se předběžné závěry, jejichž výsledkem mohou být nové teorie či nové porozumění. (Disman, 1993).

Disman (1993) uvádí 3 nejběžnější techniky sběru dat v kvalitativním výzkumu:

- zúčastněné pozorování,
- nestandardizovaný rozhovor,
- analýza osobních dokumentů.

Pro svůj průzkum jsem si jako nástroj sběru dat vybrala rozhovor. Miovský (2006) používání termín interview. Dále uvádí, že interview je nejobtížnější, ale současně nejvýhodnější nástrojem pro získání dat. Společně s uměním pozorovat lze z výzkumu vytěžit maximum. Klasické interview Miovský (2006) rozděluje do následujících tří skupin:

- nestrukturované interview,
- polostrukturované interview,
- strukturované interview.

Polostrukturované interview, nebo podle Hendla (2005) také rozhovor pomocí návodu, nám dává možnost nadržet se striktně scénáře stanovených otázek, ale mohou to být pouze okruhy témat, které je nutné v rámci interview probrat. Mluví zde také o tzv. otevřenosti kvalitativního výzkumu, kterou se rozumí otevřenost vůči zkoumaným osobám včetně jejich zvláštností, otevřenost vůči používaným metodám, a také otevřenost vzhledem ke zkoumané situaci.

Polostrukturovaný rozhovor je interakce mezi tazatelem a komunikačním partnerem, pro kterého má tazatel připravené otázky, které však mohou být doplňované dle situace, je možné modifikovat jejich znění a pořadí. (Disman, 1993).

Abych byla schopná odpovědět na výzkumné otázky, které jsem si stanovila (tj. *„Jaká je informovanost osob v hmotné nouzi žijících ve městě Znojmo o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje?“ a „Jak jim poskytované nebo využívané služby ovlivňují nebo zlepší život?“*), vypracovala jsem si níže uvedené okruhy otázek:

1. okruh „osobních otázek“

- rodinná a bytová situace,
- vzdělání, rekvalifikace,
- poslední zaměstnání, praxe,
- délka evidence na úřadu práce, délka pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi, popř. sociální potřebnosti, vyživovací povinnost

2. okruh „hmotné nouze“

- příčina jejich hmotné nouze,
- druhy dávek, které pobírají,
- počet společně posuzovaných osob,
- dávka na úrovni životního/existenčního minima,
- výkon veřejné služby,
- navýšení částky živobytí z důvodu zvýšených nákladů s hledáním zaměstnání (aktivní snaha), či z důvodu dietního stravování,
- zdravotní omezení

3. okruh „povědomí o činnosti Oblastní charity Znojmo“

- povědomí o možnosti obrátit se i na nestátní organizace,
- povědomí o tom, že ve městě Znojme poskytuje sociální služby Oblastní charita Znojmo,
- jak se o této skutečnosti dozvěděli,
- informovanost o nabízených službách,
- přímá zkušenost s některou ze služeb,
- co bylo podnětem k jejímu využití

4. okruh „subjektivně hodnotící“

- spokojenost/nespokojenost s kvalitou služeb,
- pomohla poskytnutá služba k překonání obtíží,
- vnímání nabízených služeb jako dostačující nebo by mělo dojít k rozšíření nabídky, případně jakou službu by přivítali.

4.2 Analýza, interpretace získaných dat

V této kapitole budou interpretovány rozhovory, které jsem provedla s vybranými respondenty. Před samotnou interpretací rozhovoru jsem se pokusila v krátkosti přestavit, jak na mě respondenti v průběhu rozhovoru působili, popř. jak se cítili. K dokreslení celkové situace jednotlivých rozhovorů jsem v některých případech doslova citovala některé z výroků klientů.

Respondent č.1

Je muž ve středních letech, během rozhovoru působil nervózně, byl spíše zamlklý, odpovídal na otázky stroze, nepouštěl se do hlubších úvah.

Respondent se vyučil jako zámečník, ihned po ukončení učiliště nastoupil jako zámečník/údržbář do podniku Lacrum ve Znojmě. Zde pracoval 25 let, poté co společnost zkrachovala, byl propuštěn a zaevidoval se na úřadu práce. V průběhu evidence si prostřednictvím rekvalifikace prohloubil vzdělání v oblasti obsluhy osobního počítače. Tyto vědomosti však neměl možnost doposud uplatnit (sám doma počítač nevlastní). Od ukončení výše uvedeného zaměstnání se mu nepodařilo najít dlouhodobější zaměstnání, dvakrát byl zaměstnaný jako správce školního hřiště, ale vždy jen na dobu určitou v délce trvání školního roku nebo byl přijat jako „sezónní“ zaměstnanec do nedalekých ovocných sadů. Dá se říci, že s menšími přestávkami je evidovaný na úřadu práce 12 let. Mimo pobírání podpory v nezaměstnanosti, která mu byla vyplácena po propuštění z Lacrumu, a také po ukončení pracovního poměru správce hřiště a podpory při rekvalifikaci, kterou pobíral 2 měsíce, je odkázaný na pomoc státu. V období před rokem 2007 to byly dávky sociální potřebnosti, dnes se jedná o dávky pomoci v hmotné nouzi. Na otázku, zda má vyživovací povinnost odpovídá: „*To by mi tak ještě chybělo.*“

Příčnu hmotné nouze spatřuje ve špatném společensko-politickém uspořádání státu: „*Za komunistů jsme se měli dobře, všichni měli práci.*“

Respondent je příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, a také dávky státní sociální podpory – příspěvku na bydlení.

Je svobodný a žije sám, pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi je tedy posuzován jako jednotlivce. Pracovat by moc chtěl, a proto se do konce roku 2011 účastnil alespoň veřejné služby. K tomu uvedl: „*Každý měsíc jsem oddělával 30 hodin.*“ Na základě této skutečnosti byla navýšena částka živobytí výše uvedeného o 30 % rozdílu částky mezi životním a existenčním minimem (příklad: částka existenčního minima byla stanovena dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu na 2 020,- Kč, částka životního minima pro jednotlivce ve výši 3 126,- Kč, částka navýšená z důvodu výkonu veřejné služby v rozsahu 30 hodin v kalendářním měsíci tedy činila 3 458,- Kč). Dle jeho sdělení jiné navýšení dávky nemá ani jiné zdravotní omezení. Na základě novely zákona o pomoci v hmotné nouzi a o životním a existenčním minimu, která vešla v platnost od 1. 1. 2012, nemá výkon veřejné služby vliv na výši dávky pomoci

v hmotné nouzi, příspěvku na živobytí. Od ledna 2012 došlo k navýšení částek životního minima a pro jednotlivce je to nyní 3 410,- Kč na měsíc.

Respondent uvádí, že ví o možnosti obrátit se i na nestátní organizace se žádostí o pomoc. Je informován o skutečnosti, že ve Znojmě působí charita, která poskytuje pomoc lidem v různých situacích. O této pomoci se dozvěděl prostřednictvím informační „nástěnky“, která je tady na úřadě a obsahuje různé letáčky a odkazy na služby, které charita poskytuje. Přímou zkušenost se službami, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, nemá.

Respondentka č. 2

Je mladá, pěkná, dobře oblečená slečna, která měla suverénní vystupování. V průběhu rozhovoru byla výřečná, veselá, bezprostřední.

Respondentka vystudovala střední ekonomickou školu, této profesi se však nikdy nevěnovala. Po maturitě byla asi rok a půl nezaměstnaná, evidovaná na úřadu práce a v této době absolvovala rekvalifikační kurz, který trval přibližně 10 měsíců. Kurz byl zaměřen na ekonomiku, účetnictví a obsluhu osobního počítače. Poté nastoupila jako prodavačka do obchodu s dámským oblečením, kde pracovala asi rok. Poté se v průběhu evidence opět zapojila do rekvalifikačního kurzu, tentokrát zaměřeného na pečovatelské služby. Posledních pět měsíců je na stáži u Městského úřadu Znojmo (dále jen MěÚ) a doufá, jak uvedla, že si ji tam nechají natrvalo.

Na úřadu práce je vedena cca 3 roky - s přestávkou, kdy byla zaměstnána. V průběhu rekvalifikací pobírala podporu při rekvalifikaci. Po ukončení rekvalifikace má nárok na podporu v nezaměstnanosti do konce podpůrní doby a současně dávky pomoci v hmotné nouzi jako dorovnání do životního minima. Respondentka uvádí, že je svobodná a bezdětná dle jejích slov, cituji: „*Mám celý život před sebou.*“

Příčina její hmotné nouze spočívá dle jejího sdělení v tom, že se jí nedaří najít si zaměstnání, které by ji bavilo a kde by se moc nenapracovala. Ale v současné době je optimistická a hodně se upíná na možnost, že by mohla získat pracovní místo na plný pracovní poměr u MěÚ Znojmo.

Je příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení a dávky státní sociální podpory – příspěvek na bydlení. Jak již v rozhovoru uvedla je svobodná a dle jejího vyjádření žije sama, je tedy pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi posuzována jako jednotlivce. Její částka živobytí je stanovena na hranici životního minima, výkon veřejné služby se jí po dobu pobírání dávek pomoci

v hmotné nouzi netýkal, jelikož pobírá podporu při rekvalifikaci. Jak bylo dříve uvedeno, od ledna 2012 výkon veřejné služby neovlivní výši dávek pomoci v hmotné nouzi. Další navýšení dávky nemá. Zdravotní omezení neuvádí.

Respondentka je dobře informovaná o tom, jaké možnosti může využívat, včetně služeb neziskových organizací. O působení Oblastní charity Znojmo samozřejmě ví (dle jejího vyjádření je to všeobecně známá věc a už ani neví, od koho se o její činnosti dozvěděla), nicméně se o její činnost nijak blíže nezajímala. Ví jen to, že charita nabízí služby pro osoby s mentálním či tělesným postižením a pro starší a nemocné občany. Sama osobně nikdy žádnou službu nevyužívala, v minulosti využívala služby charity její babička, protože již nezvládala každodenní péči o sebe sama.

Dle jejího vyjádření byla babička a vlastně i celá rodina s péčí pečovatelek Oblastní charity Znojmo spokojena: „*Babička se cítila dobře, naši věděli, že je o babičku dobře postaráno a sami nebyli touto skutečností nijak obtěžováni.*“

Respondent č. 3

Je muž ve středních letech, který při rozhovoru působí trochu nepřátelsky. Z jeho projevu bylo zřejmé, že si nechce nikoho „připustit k tělu“. V průběhu rozhovoru neustále hledal viníky své nepříznivé životní situace.

Respondent se vyučil jako zedník, dlouhá léta pracoval jako zedník u jedné stavební firmy v Plzni, odkud pochází. Zde pracoval asi 15 let, poté se rozvedl s manželkou a nastěhoval se k přítelkyni, která bydlela ve Znojmě. Začal pracovat u místní stavební firmy, kde pracoval asi 7 let. Jeho problémy nastaly v době, kdy ho opustila partnerka. Sám uvádí: „*Abych nebyl sám začal jsem chodit po hospodách a chlastat.*“ Nejednalo se jen o přechodné období a asi půl roku po rozchodu s přítelkyní ho propustili ze zaměstnání za hrubé porušení pracovní kázně, kdy chodil do práce opakovaně opilý nebo někdy vůbec nedošel.

Protože ho propustili za hrubé porušení pracovní kázně, mohl se sice zaevidovat na úřad práce, ale neměl nárok na sociální dávky poskytované pověřenými obecními úřady (tj. dávky sociální potřebnosti, od roku 2007 dávky pomoci v hmotné nouzi). Živil se příležitostnými pracemi na stavbách, kde pracoval, jak uvádí na „černo“. V době, kdy nebyl ani zaměstnaný a ani v evidenci uchazečů o zaměstnání úřadu práce, si neplatil zdravotní pojištění, kde má ještě dnes dluhy.

Poté se mu podařilo najít zaměstnání u soukromé stavební firmy, která ale po půl roce zkrachovala a on se zaevidoval na úřad práce. Od té doby je veden v evidenci

uchazečů o zaměstnání cca 10 let, asi dvakrát se mu stalo, že ho sankčně vyřadili z úřadu práce, protože se nedostavil na kontakt. V průběhu evidence na úřadu práce se zúčastnil některých rekvalifikačních kurzů, ale sám už si ani nepamatuje, na co byly kurzy zaměřeny. Dávky pomoci v hmotné nouzi pobírá od roku 2007, před tím se jednalo o dávky sociální potřeby.

Důvodem jeho nepříznivé finanční situace je dle jeho přesvědčení skutečnost, že ho opustila jeho přítelkyně a on pak kvůli tomu začal pít a vlastně přišel o všechno, co měl. V současnosti by si samozřejmě chtěl najít zaměstnání, ale je tu velká nezaměstnanost a najít si zaměstnání je problém. Respondent je příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi, a to příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Její poskytování je však podmíněno přihlédnutím k celkové sociální a majetkové situaci žadatele, neboť bydlí v Azylovém domě pro muže ve Znojmě. Z vlastních zdrojů nemůže azylový dům hradit. Pro osoby, které bydlí v ubytovně, nevzniká nárok na příspěvek na bydlení vyplácený z dávek státní sociální podpory. Aby byla zachována určitá životní úroveň těchto osob a nebyli nuceni „zůstat na ulici“ je možné jim poskytnout finanční prostředky na úhradu ubytování, jako případ hodný zvláštního zřetele. Jeho částka živobytí je stanovena na úrovni životního minima, do konce roku 2011 vykonával veřejnou službu v rozsahu zpravidla 30 hodin měsíčně. Dále uvádí, že je rozvedený a vyživovací povinnost na žádné dítě nemá, je tedy pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi posuzován jako jednatel bez zdravotního omezení.

Respondent zná velice dobře všechna svá práva a nároky týkající se čerpání finančních i materiálních možností prostřednictvím státních i nestátních organizací. O činnosti Oblastní charity Znojmo ví od svých kamarádů z doby, kdy se ocitl na ulici a bylo mu nejhůř. Věděl, že se na charitu může obrátit o pomoc. Sám sdělil: „*Poskytují pomoc starým, nemocným, ženským s děckama a lidem jako jsem já.*“ Respondent uvádí, že se na Oblastní charitu Znojmo obrátil v době, kdy dle jeho slov: „*Neměl co do huby a co na sebe.*“ Jednalo se tedy o materiální pomoc, tj. konzervy, deky a ošacení. Současně mu pomohly pracovnice charity napsat žádost o splátkový kalendář na zdravotní pojišťovnu, kde mu vznikl dluh a stále narůstají penále.

Respondent uvádí, že byl se službami Oblastní charity Znojmo spokojený: „*...jen těch konzerv mohlo být víc.*“ Dle jeho vyjádření mu poskytnutá pomoc pomohla překonat nejobtížnější období, poté se mu podařilo získat ubytování v Azylovém domě a od té doby pomoc charity nebyl nucen vyhledat. Na závěr uvedl, že si myslí, že nabízené služby jsou dostačující a neví o žádné další, kterou by mohl využít.

Respondentka č. 4

Je žena ve středním věku, která však vypadá velice unaveně a „ztrhaně“. Působila ustrašeným dojmem, byla spíše zamlklá a pouze stroze odpovídala na mé otázky.

Respondentka absolvovala praktickou školu a bydlela u své matky. Uvádí, že jako mladá pracovala v ovocném sadě. K tomu dále sdělila: „*S maminkou se nám žilo hezky.*“

V rozhovoru uvedla, že v 25-ti letech poznala svého dnes již bývalého manžela. Svatba byla po krátké známosti, po svatbě zůstali bydlet u její maminky. Její manžel však nebyl moc pracovitý, zůstal doma z práce a ona i její matka ho museli živit. Později začal pít a bil jak jí, tak její matku. Matka brzy umřela a respondentka zdědila malý rodinný domek. S manželem však nehradili náklady na bydlení a navíc si manžel vzal nějaké půjčky: „*...dopadlo to tak, že nám domek sebrali a my jsme odešli do Znojma, kde měl manžel příbuzné.*“

Ve Znojmě již respondentka ani její manžel zaměstnání nenašli, živili se jak to šlo, sběrem všeho možného, dokonce ji manžel nutil k prostituci.

Dále uvádí, že je v evidenci úřadu práce cca 15 let, v průběhu tohoto období si zaměstnání hledala, ale nikde ji nezaměstnali. Po celou dobu pobírali s manželem státní dávky.

V roce 2008 se za pomoci kurátorky pro dospělé MěÚ Znojmo a pracovník Oblastní charity Znojmo rozvedla. V současné době pobírá dávku pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení s přihlédnutím k celkové sociální a majetkové situaci. Prostřednictvím těchto finančních prostředků si může jmenovaná hradit ubytovnu.

Do prosince 2011 vykonávala veřejnou službu, každý měsíc v rozsahu 30 hodin, v současné době nemá výkon veřejné služby vliv na výši dávky pomoci v hmotné nouzi. Zdravotní omezení neuvádí.

Jak již bylo předznamenáno výše, respondentka ví o službách Oblastní charity Znojmo a jejich služeb v minulosti využila. O této organizaci získala informace na MěÚ Znojmo, kde získala stručný přehled o jednotlivých službách, které nabízejí. V jejím případě došlo ke spolupráci kurátora pro dospělé s vedoucí projektu Poradna pro oběti domácího násilí. Obě strany hledaly řešení její nepříznivé životní situace. Problém byl v tom, že ve městě Znojmě není ubytovna pro ženy (bez dětí), ubytování bylo zajištěno v soukromé ubytovně, kde nemusí dodržovat řádný režim jak je tomu např. Azylovém

domě, či Domově pro matky a otce v tísní. V jejím případě však „dozor“ není potřeba – nepije alkohol a plní si své „povinnosti“ (tj. spolupráce s úřadem práce).

Respondentka uvádí, že je spokojena s pomocí, kterou jí Oblastní charita Znojmo poskytla. Pomohla jí při překonání překážek a našla řešení, které jí vyhovuje. Dále uvádí, že si myslí, že by bylo vhodné rozšířit poskytované služby právě o ubytovnu pro ženy, které by se ocitly v situaci jak ona sama. Veřejná ubytovna nemusí být řešení pro všechny případy, může nastat situace, že manžel či partner bude obtěžovat ženu i tam, taková ubytovna, která tu slouží pro muže, by byla vhodnější variantou.

Respondentka č. 5

Je dobře vypadající žena ve středních letech. Při rozhovoru působila klidně a vyrovnaně, současně mi dávala najevo, že ona není, jak sama sdělila, *jako ti ostatní tady, je tu jen na přechodnou dobu*.

Respondentka se vyučila dámskou krejčovou a toto povolání dělala asi pět let, pak se vdala a měla s manželem dvě děti. Manžel pracoval v Rakousku, finančně se jim celkem dařilo a tak již zpátky do zaměstnání nenastoupila a stala se z ní „žena v domácnosti“. Před rokem se s manželem rozvedli, ona se odstěhovala z rodinného domu do podnájomu a zaevidovala se na úřadu práce, jehož prostřednictvím si hledá zaměstnání. Sama uvádí: *„Bohužel po tak dlouhé době není jednoduché najít zaměstnání.“*

Vzhledem k tomu, že neměla nárok na podporu v nezaměstnanosti, obrátila se žádostí o dávky pomoci v hmotné nouzi. Jmenovaná je příjemcem příspěvku na živobytí, na bydlení nedostává žádné finanční prostředky, protože nemá řádnou nájemní smlouvu a trvalé bydliště na adrese užívaného bytu, což jsou základní podmínky pro nárok na příspěvek na bydlení z dávek státní sociální podpory a tudíž také dávku pomoci v hmotné nouzi, doplatek na bydlení. V souvislosti s touto skutečností se dostává do obtížné finanční situace, se kterou jí dle jejího sdělení pomáhají děti.

Respondentka uvádí, že žije sama, výkon veřejné služby nenastoupila a její částka živobytí byla stanovena na částku existenčního minima (od ledna 2012 je to částka na hranici životního minima). Dále uvádí, že si zaměstnání hledá a pokud si ho do tří měsíců nenajde, založí si živnostenský list a otevře si butik s dámským oblečením.

O možnosti obrátit se žádostí o pomoc na nestátní organizace ví, tuto formu pomoci však nevyužila: „*Nepotřebuji rady, ale peníze abych se mohla zase postavit na vlastní nohy.*“

O činnosti Oblastní charity Znojmo ví jen tak obecně, nikdy se konkrétně o její služby nezajímala. Základní informace získala zde na úřadě prostřednictvím informační tabule, u které si krátila čas při čekání. Jak dále sdělila: „*Bezprostřední kontakt jsem měla s charitou jen v souvislosti s Tříkrálovou sbírkou.*“ V závěru respondentka uvádí, že i přesto, že nemá přímou zkušenost se službami, které charita poskytuje, její činnosti si váží a považuje ji za velmi důležitou a užitečnou pro mnoho lidí.

Respondent č. 6

Je muž ve středních letech, který se v průběhu rozhovoru neustále snažil vzbudit ve mně lítost nad jeho osobou. Vykresloval se jako „chudák“, kterému všichni ublížili a ostatní mohou za situaci, ve které se nachází.

Respondent se vyučil jako prodavač a této profesi se věnoval asi 15 let (střídavě u různých zaměstnavatelů – prodával v potravinách, v obchodě s obuví, v domácích potřebách i v hračkářství).

Ve 22-ti letech se oženil a založil rodinu, se kterou bydlel ve Znojmě v nájemném bytě. Když mu bylo 34 let, stal se mu pracovní úraz. Nejprve byl nějakou dobu v nemocnici, poté nastoupil do domácího léčení. Dle jeho vyjádření má dodnes zdravotní problémy. Po roce léčby šel před lékařskou posudkovou komisi, která však zhodnotila jeho zdravotní stav jako zdravotně způsobilý a invalidní důchod, o který si žádal, mu nepřiznala. Respondent do zaměstnání již nenastoupil neboť jak uvádí: „*Jsem mrzák, ta noha mě pořád bolí a nemůžu zvedat nic těžkého.*“

Zaevidoval se na úřadu práce a požádal si o posouzení zdravotního stavu zde. Učinil tak proto, aby mu pracovnice hledaly zaměstnání, které by odpovídalo jeho zdravotnímu omezení. I při tomto posouzení zdravotního stavu nebylo shledáno žádné zdravotní omezení žadatele. Dle jeho vyjádření: „*Všichni jsou podplaceni, zařídila to tchýně*“.

Respondent je tedy v evidenci uchazečů o zaměstnání asi 18 let, a to nepřetržitě. Během evidence se neúčastnil žádné rekvalifikace.

Manželka výše uvedeného měla dvě zaměstnání a hradila náklady na domácnost a živobytí, on byl příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi a sociální potřebnosti, tyto dávky sloužily jako dorovnání do životního minima.

V roce 2009 ho manželka opustila, požádala o rozvod a výživné na děti a odstěhovala se z bytu. Protože neměl finanční prostředky na úhradu ubytování, byl z bytu vystěhován. Nějakou dobu byl ubytován v Azylovém domě pro muže, ale tady se mu nelíbilo, tak si našel podnájem.

Respondent je příjemcem příspěvku na živobytí od roku 2009 (do této doby byl pro nárok na dávky osobou společně posuzovanou se svou manželkou a syny prakticky od doby, co je veden na úřadu práce), nárok na doplatek na bydlení a příspěvek na bydlení nemá, protože k užívanému bytu nemá řádnou nájemní smlouvu a nemá zde trvalé bydliště. Z tohoto důvodu se dostává do obtížné finanční situace s placením podnájmu. Na otázku, jak bydlení hradí, uvádí: „*Chodím darovat plazmu do Rakouska, ale Vaše starost to není, Vy mi na to nic nedáváte!*“ V současné době má vyživovací povinnost na oba syny, výživné nehradí a má na něm dluh.

Příčinou jeho hmotné nouze je dle jeho vyjádření jeho zdravotní stav, který mu neumožňuje pracovat a manželka, která ho chce ožebračit (protože žádá výživné pro děti). Částka živobytí je stanovena na úrovni existenčního minima z důvodu dluhu na výživném, veřejnou službu nevykonával, přesto že by v minulém období byla jeho dávka navýšena.

O možnosti obrátit se na nestátní organizace ví, stejně jako o činnosti Oblastní charity Znojmo. Respondent uvádí: „*O její činnosti jsem se dozvěděl od chlapů z azyláku, když jim došlo jídlo, chodili si tam pro konzervy a já tam začal chodit s nimi.*“

Moc informací o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, neměl. Dle jeho názoru poskytuje charita pomoc starým, nemocným, postiženým občanům a lidem bez prostředků a také slyšel o Domově pro matky s dětmi. Sám využil služby sociálního poradenství, kdy se snažili společně řešit jeho bytovou situaci a také materiální pomoc. Uvádí, že podnětem k vyhledání pomoci byl hlad.

S poskytnutou službou byl spokojen, zasytil hlad, nicméně bydlení společně nevyřešili. Pracovnice charity mu nabízely možnost Azylového domu pro muže, tuto alternativu však již vyzkoušel a dle jeho názoru nefungovala a přispívat na podnájem mu nemohou. To považuje výše uvedený za problém, myslí si, že by charita mohla „těm nejchudším“ přispívat na bydlení.

Respondent č. 7

Je muž ve středních letech, který však působí starším dojmem. Při rozhovoru byl výřečný, často odbíhal od tématu a vyprávěl historky ze svého mládí.

Respondent absolvoval základní školu a na učiliště nenastoupil. Jeho rodiče pracovali v zemědělství a on tam v 15-ti letech začal pracovat s nimi. Pracoval zde 20 let, poté došlo ke změně majitele zemědělského družstva a respondent zůstal doma. Rodiče již pobírali starobní důchod, ale on zůstal bez příjmu. Nějaký čas ho rodiče živili, ale pak umřel otec a matka byla po čase umístěna v domově důchodců. Rodinný dům, ve kterém bydleli, po smrti rodičů společně se sourozenci prodali. Získal tedy nějaké finanční prostředky a odjel do Znojma, kde si chtěl najít práci. Zde nastoupil do Fruty, zde pracoval asi půl roku, a pak jak říká, si začal užívat ty peníze za prodej rodinného domku. V té době měl spoustu kamarádů, kteří ho nechali u sebe bydlet. Sám dále uvádí: „*Oni mě nechali u sebe přespat a já pak platil v hospodě.*“ Peníze však brzo utratil, kamarádi se od něho odvrátili a zůstal sám a bez peněz. Zaevidoval se na úřad práce, požádal o dávky sociální potřebnosti, současně zjistil, že v době kdy nebyl v evidenci úřadu práce a nepracoval, mu vznikl dluh na zdravotním pojištění.

Je nezaměstnaný, evidovaný na úřadu práce cca 20 let, po celou dobu pobírá sociální dávky. Vyživovací povinnost dle jeho sdělení nemá.

Příčinu jeho hmotné nouzi spatřuje v tom, že ho nikdo nechce zaměstnat. Pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi je posuzovaný jako jednotlivec, dle jeho prohlášení je osobou bez přístřeší. Z jeho zevnějšku je zřejmé, že to tak opravdu je. Respondent je příjemcem příspěvku na živobytí. Do prosince 2011 ve výši existenčního minima 2 020,- Kč, neboť nevykonával veřejnou službu, i přesto, že mu ve výkonu nic nebránilo. Od ledna 2012 s novelou zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, došlo k navýšení částky na životní minimum 3 410,- Kč.

„*Samozřejmě, že vím o charitě,*“ uvádí. O této organizaci se dozvěděl v době, kdy se ocitl na ulici a neměl žádné prostředky. Setkával se s lidmi, kteří na tom byli stejně jako on a poradili mu, kde o co žádat, tzn. že společně chodili na charitu pro konzervy, deky, atd. Kromě poradenství týkající se jeho dluhu na zdravotní pojišťovně a materiální pomoci nikdy pomoc charity nevyužíval. Mimo výše uvedenou službu ví, že Oblastní charita Znojmo poskytuje pomoc matkám s jejich dětmi, starým a nemocným lidem. Se službou, kterou využívá je spokojený, ale doplňuje: „*Jen je škoda, že teď v zimě nám nepřilepší něčím na zahřátí, třeba rumem.*“

Respondentka č. 8

Je žena ve středním věku, která vypadá velmi zanedbaně. Je viditelné, že se na ní podepsala léta strávená na ulici. Při rozhovoru působí až pokorným dojmem.

Respondentka absolvovala praktickou školu a společně se svými sedmi sourozenci žila se svými rodiči v malém rodinném domku. Po absolvování praktické školy nastoupila do místní továrny, kde pracovala asi dva roky. Jako velmi mladá poznala svého prvního manžela, po krátké známosti se vzali. Respondetka čekala miminko, které potratila. S manželem si přestala rozumět a vrátila se ke svým rodičům. Bratr ji seznámil s kamarády, kteří žili v opuštěném domě, nechodili do práce a živili se čím se dalo, někdy i krádežemi, popíjeli alkohol, žili si „bezstarostným“ životem. Následně zjistila, že s rodiči již žít nemůže. Přestali si rozumět a tak se přidala k výše uvedené skupině. Neměla zaměstnání, kamarádi jí poradili, ať se zaeviduje na úřad práce a bude za ní hrazeno zdravotní pojištění a ať si požádá o dávky v nouzi. Ona tak učinila a do práce se již nevrátila. Na úřadu práce je hlášena cca 20 let a po tuto dobu pobírá sociální dávky.

Respondetka uvádí, že ani vlastně neví, co je příčinou její hmotné nouze. Jak sama řekla: „*Najednou jsem se prostě ocitla na ulici a bylo to.*“

Je příjemcem dávky příspěvku na živobytí. Její částka živobytí byla stanovena na hranici existenčního minima, veřejnou službu nenastoupila, přesto že nemá žádné zdravotní omezení. Od ledna 2012 s novelou zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi, došlo k navýšení částky na životní minimum 3 410,- Kč.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc i na nestátní subjekty se dozvěděla na oddělení dávek pomoci v hmotné nouzi, kdy se s ní pracovnice snažila řešit možnost jejího ubytování v Azylovém domě. Což by pro ni však znamenalo přestěhovat se do jiného města.

O činnosti Oblastní charity Znojmo byla informována jednak od kurátorky městského úřadu a také od kamarádů z ulice. Věděla téměř o všech službách, které Oblastní charita Znojmo nabízí, využila však jen sociálního poradenství, a to jednak při řešení bytové situace a také materiální pomoci.

Respondentka uvádí, že byla doba, kdy chtěla odejít z ulice a začít znovu. Žádala charitu o možnost ubytování na Hradišti (v Domově pro matky a otce v tísní). Pro tuto možnost nesplňovala podmínku, neměla dítě. Na městském úřadě jí pracovnice našly

místo v Azylovém domě, ale nebylo by to ve Znojmě a výše uvedená uvádí, že by si jinde už nezvykla: „*Doma je doma, mám tady své kamarády a tak.*“

S materiální pomocí je celkem spokojená, jedinou věc, kterou charitě vytýká je to, že ve Znojmě chybí možnost ubytování pro ženy v obtížné situaci. K tomu uvádí: „*Pokud nemáte děti, nikdo Vám nepomůže. A to by se mělo změnit.*“

Respondent č. 9

Je mladý muž, který byl upravený a čistý. V průběhu rozhovoru byl vulgární a někdy se choval až „famiálně“.

Respondent si splnil povinnou školní docházku a k dalšímu vzdělání již nenastoupil. Bydlel s rodiči a sourozenci v nájemném bytě. Rodiče byli příjemci sociálních dávek řadu let. V roce 2002 odjeli do Anglie a on zde zůstal se svým bratrem. Asi po dvou letech byli vystěhováni z bytu z důvodu neplacení nájemného a jak sám uvádí: „*Ocitli jsme se ze dne na den na ulici.*“ Zpočátku bydlel u své tety, ale asi po půl roce musel odejít a přespával různě po kamarádech.

Respondent uvádí, že nikdy nepracoval a v evidenci uchazečů o zaměstnání je od svých 15 let. Pro nárok na sociální dávky byl společně posuzovaný s rodiči, po té co odcestovali, požádal si o dávky sám. Má vyživovací povinnost na čtyři děti, dle jeho sdělení platí nepravidelně, protože nemá z čeho.

Příčinou jeho hmotné nouze je dle jeho sdělení moje kolegyně, protože mu dává tak malou dávku. Rozčileně dodal: „*Zasedla si na mě, čůza jedna, asi nikdy neměla chlapa.*“

Pobírá pouze dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí na hranici existenčního minima, a to z důvodu jeho dluhu na výživném. Veřejnou službu nikdy nenastoupil i přesto, že nemá žádné zdravotní omezení. Dle jeho sdělení nemá byt, který by mohl užívat, a tak bydlí po kamarádech nebo přespává na ulici. V minulosti mu sociální pracovnice zařídila ubytování v Azylovém domě pro muže, tady se mu ale nelíbilo, tak hned následující den odešel a už se nikdy nevrátil. K tomu dále sdělil: „*Bylo to tam hrozný, byly tam samé socky.*“

O možnosti obrátit se na nestátní organizace od nikoho neslyšel (opět je to vina kolegyně). O činnosti Oblastní charity Znojmo ví, protože v Domově pro matky v tísni bydlela jednu dobu jeho družka s dítětem. Mimo této služby věděl o sociálním poradenství, jehož prostřednictvím řešil svoji bytovou situaci. K tomu dále dodal: *„Vůbec mi nepomohli, poslali mě do azyláku, na to jim seru. Sami by tam nešli a mě tam posílají.“*

Respondent č. 10

Je mladý muž, který působil v průběhu rozhovoru jistě a klidně. Přišel na rozhovor se svou dcerou, kterou má v péči.

Respondent se vyučil jako kuchař a po vyučení nastoupil ve Znojmě do menší restaurace jako pomocný kuchař. Jako mladý se seznámil se svou nyní již bývalou manželkou, která po krátké známosti otěhotněla. Mladý pár uzavřel manželství, ze kterého se narodila dcera. Manželka byla na mateřské dovolené a on pracoval, bydleli v nájemním bytě. *„Naše finanční situace nebyla nejlepší a když byly dceři tři roky, manželka si sbalila věci a odešla. Když jsem přišel z práce, našel jsem malou samotnou doma.“*

K tomu uvádí, že se neměl na koho obrátit s žádostí o pomoc, jeho otec je příjemcem invalidního důchodu a bydlí v domově důchodců, jinou rodinu nemá. Manželka ani její rodina nejevila o dceru zájem a požádala o rozvod. Dcera byla svěřena do jeho výchovy.

Respondent musel opustit zaměstnání, přišel tedy o příjem a dostal se do problému s placením nájemného. Zaevidoval se na úřad práce, první měsíce pobíral podporu v nezaměstnanosti, poté si požádal o sociální dávky. V evidenci úřadu práce je již pět let.

Tuto situaci byl nucen řešit se sociálním odborem Městského úřadu Znojmo, kdy mu pracovnice domluvily ubytování v Domově pro matky a otce v tísni.

Příčinou jeho hmotné nouze je dle jeho sdělení fakt, že nemůže nastoupit do zaměstnání na plný pracovní poměr, protože se musí starat o dceru (té je dnes 8 let).

Respondent si našel práci na zkrácený pracovní úvazek, pobírá dávku státní sociální podpory – přídavek na dítě a dávky pomoci v hmotné nouzi - příspěvek na živobytí jako dorovnání do životního minima a současně doplatek na bydlení, který mu umožňuje uhradit náklady na bydlení v Domově pro matky a otce v tísni. Současně má požádáno o městský byt.

Pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi je posuzován se svoji dcerou. Veřejnou službu nevykonával, jeho částka živobytí je stanovena na úrovni životního minima, protože splňuje podmínku příjmu z výdělečné činnosti, v jeho případě je to mzda z částečného pracovního úvazku.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc na nestátní organizace ví od sociální pracovnice, stejně tak o činnosti Oblastní charity Znojmo. K tomu sdělil: „*Sociální pracovnice mě informovala o všech službách, které bych mohl využít, a dala mi kontakt na pracovnice charity.*“

Z nabízených služeb využil respondent služeb sociálního poradenství, dále ubytování v Domově pro matky a otce v tísní, podnětem k jejich využití byla nepříznivá životní situace, kterou by nebyl schopen vyřešit sám. Současně se stal dobrovolníkem v této organizaci a pomáhá při různých akcích, které Oblastní charita Znojmo pořádá.

Respondent uvádí, že se službami byl a je velmi spokojen, pracovníci charity se mu snaží maximálně vycházet vstříc. K tomu uvedl: „*Ubytování v Domově pro matky a otce v tísní by mělo být myslím na rok a já jsem zde již dva roky, protože jsem doposud nedostal městský byt, prodloužili mi zde smlouvu o ubytování.*“

Respondent uvádí, že mu poskytnutá služba pomohla překonat nejhorší situaci, ale není schopna ji vyřešit, to musí učinit on sám. Poskytované služby vnímá jako dostačující.

Respondentka č. 11

Je žena ve středních letech, v průběhu rozhovoru působila našťavaně a nespokojeně. Tento postoj zaujala k celému systému dávek pomoci v hmotné nouzi.

Respondentka absolvovala praktickou školu a bydlela se svými rodiči a bratrem v městském bytě. Rodiče pracovali v místním podniku jako dělníci. Jako velmi mladá se seznámila s manželem svých tří dětí. Po svatbě zůstali bydlet u jejích rodičů v bytě 3+1, kde bydlel také její bratr se svoji rodinou. Respondentka byla na mateřské, později rodičovské dovolené a její manžel nikdy nepracoval. Žili ze sociálních dávek. Po deseti letech ji manžel opustil, výživné na děti nehradí. Po skončení rodičovské dovolené se zaevidovala na úřad práce a požádala o podporu v nezaměstnanosti a po jejím skončení o dávky sociální potřebnosti a později dávky pomoci v hmotné nouzi.

Současně se „vyhrotila“ situace doma, kdy její bratr začal pít a hrát na automatech. Fyzicky napadl svoji manželku, ale i respondentku, která začala hledat jiné řešení své situace. Sociální pracovnice ji zařídily ubytování v Domově pro matky a otce v tísní. Zde vydržela asi čtyři měsíce, situace doma se uklidnila, protože jejího bratra zavřeli do

věznice. A také se jí nelíbilo, že musí v Domově pro matky v tísní dodržovat určitý denní režim, který jí nevyhovoval.

Příčinou hmotné nouze je dle respondentky skutečnost, že jí bývalý manžel nehradí výživné na děti a „my“ ji okrádáme. Výše uvedená je příjemcem dávky státní sociální podpory, a to přídatků na děti a dávek pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na živobytí. Výše sociálních dávek však nezabezpečí její základní životní potřeby a potřeby jejich dětí. Problémem je skutečnost, že se vrátila do bytu svých rodičů, je tedy s nimi společně posuzovaná pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi, a to včetně jejich příjmů. Rodiče jsou dnes již ve starobním důchodu a jejich příjem je pro účely dávky posuzován také společně. S touto skutečností respondentka nesouhlasí a již několikrát se proti tomuto rozhodnutí odvolávala (bezúspěšně). Rozčileně řekla: *„Nemůžu pochopit, že když jsem byla na Hradišti, tak jsem mohla dostávat 9 000 Kč a teď mi dáváte 300 Kč.“*

Veřejnou službu vykonávala, když bydlela v Domově pro matky v tísní, v současné době již tato skutečnost neovlivňuje výši dávky.

O možnosti obrátit se na nestátní organizace ji poučila sociální pracovnice městského úřadu stejně, tak jako o činnosti Oblastní charity Znojmo a informovala ji o službách, které by mohla využít. Respondetka využila služeb poradny pro oběti domácího násilí v době, kdy je začal bratr fyzicky napadat, dále pak ubytování v Domově pro matky a otce v tísní, v současné době se obrátila na službu sociálního poradenství, kdy požádala pracovníci charity o pomoc při uplatňování nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi.

Na otázku zda je se službami Oblastní charity Znojmo spokojená uvádí: *„Ano jsem s nimi spokojena, jsou mnohem hodnější než vy a já to tak nenechám a budu si na Vás stěžovat u ombucmana.“* (S rozčilením odešla respondentka z našeho rozhovoru.)

Respondentka č. 12

Je mladá paní, která působila trochu neupraveným dojmem. V průběhu rozhovoru byla roztěkaná, často jsem jí musela opakovat otázku, na kterou jsem se ptala.

Respondetka se vyučila jako cukrářka, ale tomuto povolání se nikdy nevěnovala. Po ukončení školy otěhotněla a následně se vdala. S manželem měli tři děti a bydleli v domě jeho rodičů. Manžel pracoval jako automechanik a ona byla doma a starala se o děti. Po skončení rodičovského příspěvku na poslední dítě se zaevidovala na úřad

práce a požádala o podporu. Po ukončení výplaty podpory si požádala o sociální dávky, nárok jim nevznikl, neboť manželův příjem zabezpečoval jejich potřeby.

Asi po dvou letech si její manžel našel přítelkyni a požádal o rozvod. Děti byly svěřeny do výchovy otci a ona se musela vystěhovat z domu a zůstala sama. V této době se vrátila ke svým rodičům a tam potkala svého nového přítele. On měl byt ve Znojmě, do kterého se spolu nastěhovali, oba byli nezaměstnaní, evidovaní na úřadu práce. „*Měli jsme se dobře, protože Radek pracoval v Rakousku na černo.*“ Asi po roční známosti otěhotněla. V současné době má dvě děti s novým partnerem, který již asi rok v Rakousku nepracuje a živil se, jak uvádí respondentka „levárnama“. V září minulého roku nastoupil do výkonu trestu. Ona zůstala sama s dětmi v bytě, který již asi rok partner nevládní, ale nájem novému vlastníkovu neplatil. Následně byla s dětmi vystěhována. Na základě této skutečnosti bylo výše uvedené zprostředkováno ubytování v Domově pro matky a otce v tísni.

Respondetka je v evidenci uchazečů o zaměstnání asi osm měsíců, nárok na podporu v nezaměstnanosti již nemá. Dávky pomoci v hmotné nouzi pobírá čtyři měsíce. Vyživovací povinnost na děti z prvního manželství nemá.

Příčinou její hmotné nouze je dle jejího sdělení skutečnost, že je partner ve výkonu trestu a ona si nemůže najít zaměstnání, protože se jí nemá kdo starat o děti. Pobírá dávky státní sociální podpory, přídatky na děti a dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, kterým je hrazeno ubytování v Domově pro matky a otce v tísni. Pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi je posuzována společně se svými dvěma dětmi a jejich částka živobytí je stanovena na úrovni životního minima.

O možnosti obrátit se na nestátní organizace s žádostí o pomoc byla seznámena sociální pracovníci stejně jako s činností Oblastní charity Znojmo. Ta ji informovala o všech službách, které by mohla využít. Přímou zkušenost má se službou sociálního poradenství a také s ubytováním v Domově pro matky a otce v tísni.

Na otázku, zda je se službami Oblastní charity Znojmo spokojená odpovídá: „*S poskytnutými službami jsem byla spokojená, pomohly mi v překonání těžké situace, ale až se vrátí Radek z kriminálu, hned si najdem podnájem.*“

Nabízené služby by doplnila o možnost ubytování pro celé rodiny, které se ocitly v náročné životní situaci, pokud nemají možnost vlastního bydlení.

Respondentka č. 13

Je mladá žena, která v průběhu rozhovoru působila velice přátelsky a mile. Již v úvodu našeho rozhovoru uvedla, že se zajímala o pracovní místo u Oblastní charity Znojmo a je tedy o její činnosti dobře informovaná.

Respondentka se po absolvování všeobecného gymnázia hlásila na vysokou školu na pedagogickou fakultu, nebyla přijata a tak nastoupila v mateřské školce jako učitelka. Po třech letech se jí narodila dcera, otec dítěte oni již nestál a opustil ji i dceru. Respondentka dále uvedla: „*Později začal na malou aspoň platit výživné sice nic moc peněz, ale aspoň něco.*“ Nemohla si již dovolit bydlet sama v podnájmu a přestěhovala se s dcerou ke své matce, která bydlí v nájemním bytě. Mohly se tak podílet na nákladech na bydlení a matka ji mohla pomoc s miminkem.

Po mateřské dovolené se vrátila do mateřské školky, mezitím ztratila zaměstnání její matka a zaevidovala se na úřadu práce. Po dvou letech došlo ke snížení počtu dětí ve školce a respondentka byla propuštěna. Zaevidovala se tedy na úřad práce a požádala o podporu v nezaměstnanosti. Po ukončení výplaty podpory si požádala o sociální dávky.

V průběhu evidence absolvovala rekvalifikační kurz zaměřený na obsluhu osobního počítače, další kurz zaměřený na základy ekonomiky a poslední kurz, který byl zaměřen na oblast ošetrovatelské péče. Dosud se jí nepodařilo najít zaměstnání, je tedy v evidenci úřadu práce asi pět let, dávky pomoci v hmotné nouzi pobírá asi čtyři roky.

Příčinou její hmotné nouze je dle jejího sdělení vysoká nezaměstnanost ve Znojmě. Respondentka je příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, dále pobírá příspěvek na bydlení a přírůstek na dítě z dávek státní sociální podpory. Pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi je společně posuzovaná se svoji dcerou i matkou. Jejich částky živobytí jsou na úrovni životního minima. Obě vykonávaly do konce roku 2011 veřejnou službu v rozsahu 30 hodin.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc na nestátní organizace byla informována od sociální pracovnice městského úřadu. O činnosti Oblastní charity Znojmo se dozvěděla v průběhu rekvalifikačního kurzu, který byl zaměřen na oblast ošetrovatelské péče. „*Tato práce mě úplně nadchla a chtěla bych si najít místo jako ošetrovatelka*“.

Dále uvedla, že si zjistila, které organizace tuto službu poskytují a začala se zajímat o jejich konkrétní služby. Touto cestou se hlouběji seznámila i s činností Oblastní

charity Znojmo. „Když jsem se dozvěděla, že na charitě vypsalí výběrové řízení na ošetřovatelku, chtěla jsem to místo dostat, bohužel tam vzali zdravotní sestru.“

I přes tento neúspěch se nevzdala, kontaktovala vedoucí ošetřovatelské péče, dle jejího sdělení jsou v kontaktu a v případě volného místa ji osloví. Současně začala pracovat u Oblastní charity Znojmo jako dobrovolník.

Respondentka uvádí, že sama žádnou z nabízených služeb nevyužila, ale jako dobrovolník u této organizace označuje všechny služby za kvalitní a velice užitečné. Dále dodává, že její dcera pravidelně navštěvuje KLUB COOLNA, kde je velmi spokojená. „COOLNA je skvělá věc, člověk nemusí mít strach, kde holka lítá.“

Respondentka č. 14

Paní Pavla je mladá žena, která v průběhu rozhovoru působila ustrašeně a nejistě. Neustále jsem jí musela opakovat, že získané informace budou použity pouze pro studijní účely a samozřejmostí je anonymita.

Respondentka se vyučila kuchařkou, tomuto povolání se však nikdy nevěnovala. V posledním ročníku studia otěhotněla, školu dokončila, ale čtyři měsíce po vyučení se jí narodil syn. Otec dítěte měl manželku a tři děti, od kterých nechtěl odejít. Zůstala tedy bydlet u své matky, která je v invalidním důchodu a má ve své péči vnuka. Bydlí v nájemném bytě o velikosti 2+1. Za pomoci sociální pracovnice si napsala žádost o nájem městského bytu, který asi po ½ roce získala.

Po ukončení výplaty rodičovského příspěvku se zaevidovala na úřad práce a současně si požádala o dávky pomoci v hmotné nouzi. Délka evidence na úřadu práce a pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi je šest měsíců.

Příčinou její hmotné nouze je dle jejího vyjádření skutečnost, že si nemůže najít zaměstnání, protože by se jí neměl kdo postarat o syna. Pobírá dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, současně obdržela mimořádnou okamžitou pomoc na vybavení bytu a dávky státní sociální podpory – příspěvek na bydlení a přídavek na dítě. Okruh společně posuzovaných osob pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi tvoří respondentka se svým synem. Jejich částka živobytí je stanovena na hranici životního minima, nikdo z nich nemá zdravotní omezení ani navýšení dávky.

O možnosti obrátit na charitu se žádostí o pomoc se dozvěděla od sociální pracovnice městského úřadu stejně jako o činnosti Oblastní charity Znojmo. O služby charity se začala intenzivně zajímat v době, kdy řešila bytovou situaci. U matky již

nadále nemohla zůstat a hledala co dál. Uvažovala o bydlení v Domově pro matky v tísní, ale v té době byla kapacita naplněna. Poté si napsala žádost o poskytnutí městského bytu, které bylo vyhověno a její situace byla vyřešena.

Ze služeb Oblastní charity Znojmo využila sociálního poradenství, prostřednictvím něhož řešila neplacení výživného na syna a dále využila materiální pomoci v podobě zimního oblečení na syna. Současně k ní domů dochází 1x týdně rodinná sociální asistentka, která jí pomáhá se zvládnutím péče o syna a domácnosti.

Se službami Oblastní charity Znojmo je respondentka spokojená. K tomu dále sdělila: *„Pomohli mi vyřešit situaci s neplacením výživného a rodinná asistentka mi pomáhá vytvořit vhodné a podnětné prostředí pro mého syna.“*

Dále respondentka uvádí, že si myslí, že poskytované služby, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, jsou dostačující.

Respondentka č. 15

Je žena ve věku 27 let, která vypadá velmi mladě. V průběhu rozhovoru stále působila nesměle a plaše.

Respondentka se učila na středním odborném učilišti obor cukrář, studium nedokončila, ve 2. ročníku zjistila, že je těhotná. S otcem dítěte žili v rodinném domku jeho babičky. Její druh se živí příležitostnými brigádami, stále pracovní místo nemá. Když se jí narodilo třetí dítě, bytová situace v rodině byla neudržitelná. Rodinný domek má pouze dva pokoje, které je možné obývat, jeden slouží jako kuchyň a zde spí babička, druhý pokoj sloužil mladé rodině. Není zde koupelna a toaleta je na dvoře. Tuto situaci začala na základě anonymu řešit sociální pracovnice městského úřadu – konečný „verdikt“ zněl, že si buď mladá rodina najde jiné bydlení nebo budou muset jít děti do dětského domova.

Vzhledem k tomu, že druh respondentky nepracoval a nemohl si tedy dovolit bydlení, požádala si ve spolupráci se sociální pracovníci o ubytování v Domově pro matky a otce v tísní. Následně byla ubytována v domově a současně si požádala o dávky pomoci v hmotné nouzi.

Příčinou hmotné nouze je dle jejího sdělení skutečnost, že si její druh nemůže najít práci a nemůžou bydlet spolu. Ona je příjemcem příspěvku na živobytí, který slouží jako dorovnání do životního minima, protože další příjem tvoří rodičovský příspěvek a přídatky na děti a dále doplatek na bydlení, který je poskytován s přihlédnutím k celkové sociální a majetkové situaci rodiny. Okruh společně

posuzovaných osob pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi tvoří respondentka a její děti. Jejich částky živobytí jsou na hranici životního minima, zdravotní omezení nikdo nemá ani navýšení částky živobytí.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc na nestátní subjekty se dozvěděla od sociální pracovnice stejně jako o činnosti Oblastní charity Znojmo. „*Do té doby jsem o této možnosti nikdy neslyšela*“.

Z nabízených služeb využila ubytování v Domově pro matky a otce v tísni. „*Byla to poslední možnost, jinak by mi vzali děti*“.

I přes skutečnost, že tento krok vedl k rozdělení „rodiny“ je respondentka v Domově pro matky a otce v tísni spokojená. Dle jejího sdělení zde děti mají zázemí, dobré hygienické podmínky a jejich otec je zde může navštěvovat. Dále využila materiální pomoci ve formě zimního oblečení pro děti. Na otázku rozšíření služeb Oblastní charity Znojmo uvedla, že by přivítala, kdyby charita nabízela možnost ubytování pro celé rodiny.

Respondent č. 16

Je mladá žena, která v průběhu rozhovoru působila aktivně, měla příjemné a klidné vystupování.

Respondentka se vyučila jako kuchařka, po vyučení nastoupila jako pomocná kuchařka v mateřské školce. Ve 20-ti letech se vdala a narodila se jí dcera, s manželem bydleli v nájemném bytě. Manžel si však po dvou letech manželství našel novou partnerku a ji opustil. Zůstala s dcerou sama, pobírala rodičovský příspěvek, výživné na dceru hrazeno nebylo a není, přestože dcera musí dodržovat náročnou dietu. Po rodičovské dovolené se vrátila do původního zaměstnání. Po dvou letech poznala svého současného manžela, spolu mají dva syny. Současný manžel utrpěl pracovní úraz a je již 10 let v invalidním důchodu a současně je příjemcem příspěvku na péči v I. stupni závislosti. Po rodičovské dovolené se respondentka zaevidovala na úřad práce a v podstatě je zde evidovaná dosud, tj. cca 10 let. Po celou tuto dobu pobírá rodina sociální dávky.

Příčinou hmotné nouze je dle jejího vyjádření manželův zdravotní stav a skutečnost, že se jí nedaří najít místo na plný pracovní poměr. Rodina pobírá dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení a také dávky státní sociální podpory - přídavek na dítě a příspěvek na bydlení. Částky živobytí všech

členů rodiny jsou stanoveny na hranici životního minima. Dcera má navýšenou částku živobytí z důvodu dietního stravování.

O možnosti obrátit se na nestátní organizace s žádostí o pomoc byla respondentka informována pracovnící městského úřadu, která pracovala na oddělení příspěvku na péči. O činnosti Oblastní charity Znojmo se doslechla od své známé, která využívá služeb ošetrovatelské služby. Přímou zkušenost s poskytovanými službami nemá. *„Péči o manžela zvládám sama a jinou pomoc nepotřebuji.“* V zápětí si uvědomila, že ji nedávno říkal syn, že navštívil KLUB COOLNA, dle jeho sdělení to tam bylo „fajn“ a možná tam zase zajde. Starší dcera ji pak vysvětlila, o jaký klub se jedná. Respondentka uvádí, že je ráda, že ve Znojmě existuje taková možnost pro děti a dorost. *„Je fajn, že se můžou scházet na takovém místě, alespoň je nebudou lákat hospody, tedy zatím.“*

Respondent č. 17

Je mladý muž, který byl v průběhu rozhovoru sdílný, působil klidným dojmem a choval se přátelsky.

Respondent se vyučil jako tesař, této profesi se ale nevěnoval. Pochází z Krušných hor a v 18-ti letech nastoupil do lesa jako dělník a zde pracoval osm let. Přes internet se seznámil se svoji současnou manželkou, po krátké známosti se vzali a narodilo se jim dítě. Odstěhoval se do Znojma, kde jeho manželka bydlela v nájemném bytě. Manželka pobírala rodičovský příspěvek a on si našel práci jako skladník v supermarketu. V souvislosti s finanční krizí došlo k propouštění zaměstnanců a on, jakožto „nejnovější“ zaměstnanec byl propuštěn. Zaevidoval se na úřad práce a požádal o podporu v nezaměstnanosti. Po ukončení výplaty podpory si požádal o dávky pomoci v hmotné nouzi, je evidovaný na úřadu práce asi osm měsíců, příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi je tři měsíce.

Příčinou hmotné nouze respondenta je ztráta zaměstnání. Je příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, dále pobírá příspěvek na bydlení z dávek státní sociální podpory a přídavek na dítě. Okruh společně posuzovaných osob pro nárok dávky pomoci v hmotné nouzi tvoří respondent, jeho manželka a dítě (manželka má již jedno dítě z prvního manželství, to bylo ale svěřeno do výchovy jeho otce a jí bylo stanoveno výživné, které pravidelně hradí). Dávka je stanovena na úrovni životního minima všech společně posuzovaných osob, nikdo nemá zdravotní omezení ani jiné navýšení dávky.

O možnosti obrátit se na nestátní organizace s žádostí o pomoc byl seznámen sociální pracovníci. O činnosti Oblastní charity Znojmo informován nebyl. Dle jeho sdělení nikdy nežádal o sociální dávky, vždy pracoval a nepotřeboval tedy žádnou pomoc. Současně předpokládá, že si již brzy najde zaměstnání. K tomu respondent dále uvádí: „*Práci si intenzivně hledám, pak se odtud odhlásím a opět finančně zabezpečím svoji rodinu.*“ V souvislosti s charitou věděl pouze o Tříkrálové sbírce.

Respondentka č. 18

Je žena ve věku 43 let, působí zanedbaně. V průběhu rozhovoru vystupovala velice rázně, na rozhovor dorazila s dcerou (12 let), ke které se chovala chladně a přísně.

Respondentka absolvovala praktickou školu a jako mladá začala pracovat v „JZD“ v obci, ve které bydlela se svými rodiči. V práci se seznámila se svým budoucím manželem, brzy otěhotněla a vdala se. Se svým manželem bydlela v rodinném domku svých rodičů. Do zaměstnání se již nevrátila, dnes mají s manželem pět dětí. Prakticky všechny děti mají zdravotní postižení, dvě starší děti jsou uznány plně invalidní a je jim přiznán důchod a mladším dětem je přiznán příspěvek na péči. Pečující osobou je otec dětí. Respondentka se po skončení výplaty rodičovského příspěvku na poslední dítě zaevidovala na úřad práce a požádala o podporu v nezaměstnanosti. Po ukončení její výplaty si požádala o sociální dávky. Je v evidenci úřadu práce asi deset let, v průběhu evidence absolvovala rekvalifikační kurz, který byl zaměřený na obsluhu osobního počítače.

Příčinu hmotné nouze své rodiny spatřuje ve skutečnosti, že jim vyplácíme malou dávku. „*Od té doby co nám sebrali sociál, se to nedá zvládnout. Vy nám dáváte almužnu, kdo z toho má vyžít?*“ uvedla.

Respondentka je příjemcem dávek pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, dále příspěvku na bydlení a přídavků na děti z dávek státní sociální podpory, dále jsou příjemcem příspěvku na péči na tři děti (ten se však nezapočítává do příjmu rodiny), další příjem rodiny tvoří invalidní důchody dětí, které s nimi žijí ve společné domácnosti. Okruh společně posuzovaných osob tvoří respondentka s manželem a jejich pět dětí, její částka živobytí byla do konce roku 2011 stanovena na hranici existenčního minima, protože nevykonávala veřejnou službu, od ledna 2012 došlo k navýšení i její částky živobytí na hranici životního minima. Děti mají zdravotní omezení, nikdo nemá žádné jiné navýšení částky živobytí.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc na nestátní organizace se dozvěděla od sociální pracovnice příspěvku na péči, která ji také informovala o službách Oblastní charity Znojmo a předala ji kontakty na jednotlivé služby. Před tím o této možnosti nikdy neslyšela. *„Tak jsem si na tu charitu došla, řekla jim v jaké jsme situaci a zeptala se co by pro nás mohli udělat.“*

Respondentka využívá služeb rodinného sociálního asistenta, který do rodiny pravidelně dochází a pomáhá dětem s úkoly, které mají plnit do školy, dohlíží na hospodaření s finančními prostředky a celkově pomáhá s chodem rodiny. Dále rodina spolupracovala s pracovníci sociálního poradenství, se kterou řešili dluhy, které jim vznikly u jedné společnosti po zakoupení nových elektrospotřebičů. Respondentka k tomu dodává: *„Se službami jsme spokojeni, hlavně s rodinou asistentkou, pomáhá děckám s úkoly a tak. Já tomu kolikrát vůbec nerozumím, a takhle mám aspoň klid.“*

Přínos služeb hodnotí jednoznačně pozitivně. Sjednali si splátkový kalendář a pravidelně hradí dluhy (na to také dohlíží rodinná sociální asistentka), dětem se ve škole zlepšil prospěch a rodičům se daří hospodařit s penězi, tak aby byly po celý měsíc zabezpečeny jejich potřeby.

Služby vnímá respondentka jako dostačující, v průběhu rozhovoru ji nenapadla žádná služba, která by mohla rozšířit nabídku Oblastní charity Znojmo.

Respondent č. 19

Je muž ve středních letech, který působil unaveným dojmem. V průběhu rozhovoru hodně mluvil o své rodině a vyjadřoval obavy z budoucnosti.

Respondent se vyučil jako seřizovač zemědělských strojů, a celý život pracoval v zemědělství. Před dvěma lety se mu stal pracovní úraz, který mu neumožňuje vrátit se na stejné pracovní místo. Je mu přiznán invalidní důchod pro invaliditu II. stupně. Je ženatý, manželka je žena v domácnosti a pečuje o tchána, který je příjemcem příspěvku na péči ve III. stupni závislosti, mají spolu 1 dítě. V souvislosti se snížením příjmu v rodině se obrátil respondent se žádostí o pomoc na oddělení dávek pomoci v hmotné nouzi. Na základě doporučení pracovnice dávek pomoci v hmotné nouzi se zaevidoval na úřad práce. V současné době je v evidenci asi 7 měsíců a po tuto dobu je příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi příspěvku na živobytí.

Příčinou hmotné nouze je dle jeho vyjádření skutečnost, že nemůže jít pracovat na plný pracovní úvazek, současně ani jeho žena nemůže jít pracovat, protože se musí starat o jeho otce. Rodina pobírá pouze dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na

živobytí. Pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi jsou společně posuzovanými osobami respondent jeho manželka a jejich dítě. Jejich částky živobytí jsou stanoveny na úrovni životního minima.

O možnosti obrátit se s žádostí o pomoc na nestátní subjekty, stejně jako o činnosti Oblastní charity Znojmo se dozvěděl od sociální pracovnice příspěvku na péči. O jednotlivých službách není příliš informován, znal pouze tu oblast, kterou v minulosti využíval: *„Když ještě manželka pracovala, využívali jsme služeb ošetrovatelské péče, zajímal jsem se tedy pouze o tuto oblast, nic jiného mě nezajímalo.“*

Poté, co zůstala jeho manželka bez zaměstnání, začala se o tchána starat „na plný úvazek.“ K tomu dále uvedl: *„Ale s poskytovanými službami jsme byli spokojeni my i můj otec.“* Respondent dále sdělil, že tato služba jim pomohla vyrovnat se a naučit žít s tatínkovou nemocí v době, kdy to bylo nejdůležitější. V současné době je jeho manželka schopna poskytnout potřebnou péči sama. Nebyl vědom žádné další služby, o kterou by se činnost Oblastní charity Znojmo mohla rozšířit.

Respondentka č. 20

Je mladá žena, která působila v průběhu rozhovoru velmi energicky až impulzivně a neustále opakovala, že *„Člověk musí mít ostrý lokty, aby v dnešní době obstál“*.

Respondentka se vyučila zahradnicí, ale tomuto povolání se nikdy nevěnovala. Po vyučení se zaevidovala na úřad práce, ale brzy otěhotněla a v podstatě je na rodičovské dovolené dodnes (společně s manželem mají pět dětí). S manželem se seznámili na učilišti, on se vyučil jako zedník a pracoval u místní stavební firmy, ta v souvislosti s finanční krizí propouštěla pracovníky, mezi kterými byl i její manžel. Respondentka byla tedy v evidenci uchazečů o zaměstnání asi osm měsíců a její manžel je teď evidovaný sedm měsíců. O dávky pomoci v hmotné nouzi si požádali před čtyřmi měsíci.

Příčinou jejich hmotné nouze je skutečnost, že propustili ze zaměstnání jejího manžela a výše podpory v nezaměstnanosti je tak nízká, že neumožňuje zabezpečit jejich základní životní potřeby. Respondentka je příjemcem dávky příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení a dále rodičovského příspěvku, přídatků na děti a příspěvku na bydlení z dávek státní sociální podpory. Okruh společně posuzovaných osob pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi tvoří manželé a jejich pět dětí. Částka živobytí všech

společně posuzovaných osob je na hranici životního minima, nikdo nemá žádné zdravotní omezení ani zvláštní navýšení dávky pomoci v hmotné nouzi.

O možnosti obrátit se nestátní subjekty s žádostí o pomoc se dozvěděli od sociální pracovnice. O činnosti Oblastní charity Znojmo se dozvěděla respondentka již před lety od kamarádky, která využívala jejich služby prostřednictvím ubytování v Domově pro matky a otce v tísni. Sama využila služeb sociálního poradenství, v době kdy jim hrozila exekuce z důvodu nesplácení půjčky, kterou si s manželem vzali na zařízení bytu. Současně využívá služeb rodinné sociální asistentky, která do rodiny 1 x týdně dochází a pomáhá zabezpečit chod rodiny, dětem s úkoly atd. *„Ted' na Vánoce jsme se s asistentkou učili péct a zdobit perníčky. My jsme to doma nedělávali, ale děcka přišly ze školy, kde si o tom vykládaly a chtěly to vyzkoušet. Tak jsme to společně daly nějak dohromady.“*

A dále respondentka uvedla, že její dcera navštěvuje místní KLUB COOLNA pro „děti a dorost“. *„Jsem ráda, že tu existuje takové místo pro mladé lidi, mají se kde scházet a současně jsou tak trochu pod dozorem“.*

S využitými službami byla spokojena a žádný návrh na jejich rozšíření neměla.

4.3 Shrnutí výsledků průzkumu

V této kapitole provedu shrnutí výsledků průzkumu na základě odpovědí respondentů na položené otázky.

K získání informací, na jejichž základě budu moci odpovědět na výzkumné otázky stanovené v úvodu, jsem použila polostrukturovaný rozhovor, na který jsem si připravila okruhy otázek. V této podkapitole budou postupně vyhodnoceny odpovědi respondentů na dílčí otázky jednotlivých okruhů.

1. okruh „osobních otázek“

V rámci tohoto okruhu bylo mým cílem získat bližší informace o respondentech, tzn. jaké je jejich vzdělání, praxe, poslední zaměstnání, délka pobírání sociální dávek, ale také rodinná a bytová situace. Tímto tématem jsem začala záměrně, aby se respondenti uvolnili a rozhovořili se o tom, co je jim blízké.

V průzkumu byly zahrnuty různé skupiny osob z hlediska rodinné situace, byli to jednotlivci, neúplné rodiny a rodiny úplné. Dosažené vzdělání respondentů zahrnuje

škálu od absolvování praktické školy (4 respondenti), základní školy (3 respondenti), učiliště (11 respondentů) ke střední škole (2 respondentky). V souvislosti s využíváním služeb Oblastní charity Znojmo byla respondentům také položena otázka týkající se bytové situace, ze které vyplynulo, že oslovení respondenti využívají různé formy bydlení: nájem (7 respondentů), podnájem (3 respondenti), ubytovny/azylové domy (4 respondenti), rodinný dům (1 respondent), u rodičů (2 respondenti) a 3 respondenti jsou bez přístřeší.

Délka evidence na úřadu práce a délka pobírání sociálních dávek se také různila, rozpětí délky je od 6 měsíců do 20 let.

2. okruh „hmotné nouze“

Smyslem takhle postaveného okruhu bylo zjistit jaká je provázanost mezi hmotnou nouzí osob a jejich následné využívání služeb Oblastní charity Znojmo. V rámci tohoto okruhu jsem se zaměřila na otázky týkající se příčiny jejich hmotné nouze, druhy dávek, které pobírají, jaký je okruh společně posuzovaných osob, jaká je hranice jejich částek živobytí, zda mají nějaké zdravotní omezení, vykonávají veřejnou službu aj.

Příčin hmotné nouze oslovených respondentů je mnoho. Nutno podotknout, že na některých respondentech bylo vidět, že si vlastně už ani neuvědomují, co je příčinou jejich současné situace. Zvláště osoby evidované na úřadu práce déle než 10 let vnímají svou situaci jako „životní styl“, který dle jejich vyjádření ani měnit nechtějí a život tímto způsobem jim vyhovuje. Mezi nejčastější příčinu však patří ztráta zaměstnání, ať již je příčina jakákoliv a s tím spojena nemožnost najít si nové zaměstnání. 15 z 20 respondentů uvedlo tuto příčinu, druhou nejčastější příčinou je špatný zdravotní stav. Např. Respondentka č. 16 uvádí obě tyto skutečnosti: *„Příčinou naší hmotné nouze je manželův zdravotní stav, který mu neumožňuje nastoupit do zaměstnání a skutečnost, že mě se nedaří najít místo na plný pracovní poměr.“*

V jednom případě se objevila jako příčina hmotné nouze nehrazení výživného. Další alternativou příčin hmotné nouze, kterou uvedly 3 respondentky je vina státu, systému hmotné nouze nebo konkrétně pracovnice hmotné nouze, která jejich dávky vyřizuje. Jak již bylo uvedeno v úvodu tohoto bloku jsou i lidé, kteří vlastně neví co je příčinou jejich hmotné nouze viz. respondentka č. 8 *„...najednou jsem se prostě ocitla na ulici a bylo to“*.

Všichni respondenti jsou příjemci dávky pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí. Nárok na další dávku je ovlivněn bytovou situací: respondenti, kteří bydlí v nájemním bytě s řádnou nájemní smlouvou, trvalým bydlištěm a nárokem na příspěvek na bydlení z dávek státní sociální podpory mají nárok na doplatek na bydlení (8 respondentů), popř. musí být jejich situace uznána za případ hodný zvláštního zřetele (4 respondenti). Další dávkou, kterou mohou čerpat rodiny s dětmi je přídavek na dítě z dávek státní sociální podpory (11 respondentů).

Částka živobytí téměř všech respondentů je na hranici životního minima, výjimkou jsou ti, kteří mají sankci za neplacení výživného, tato skutečnost se týká dvou respondentů.

Okruh společně posuzovaných osob pro nárok na dávku pomoci v hmotné nouzi se různil v rozpětí od jednotlivců po sedmičlennou domácnost.

Nikdo z oslovených respondentů neměl navýšení částky živobytí z důvodu zvýšených nákladů při hledání zaměstnání (tzv. aktivní snaha), a to i přesto, že téměř všichni respondenti uvedli, že si práci hledají, ale nikdo je nechce zaměstnat. Tato skutečnost mě vedla k zamyšlení nad tímto poznatkem a výsledkem jsou tři možnosti: a) oslovení respondenti nevyvíjejí aktivitu při hledání zaměstnání, pouze si plní povinnosti, které jim ukládá úřad práce, b) oslovení respondenti vyvíjí aktivní snahu, ale nevznikají jim zvýšené náklady s touto aktivitou, c) respondenti vyvíjí aktivní snahu, s touto činností mají zvýšené náklady, ale z nějakého důvodu nemohou tuto aktivitu prokázat (např. jim chybí doklady prokazující zvýšené náklady).

3. okruh „povědomí o činnosti Oblastní charity Znojmo“

Tento okruh otázek je přímo zaměřen na povědomí respondentů o existenci a činnosti Oblastní charity Znojmo. Součástí okruhu byly otázky, které byly zaměřeny na zjištění, jak tyto informace respondenti získali, zda jsou informováni o jednotlivých službách, zda mají přímou zkušenost s některou službou a co bylo podmětem pro její využití.

Na otázku, zda jsou si respondenti vědomi možnosti obrátit se s žádostí o pomoc i na nestátní subjekty odpovědělo 19 respondentů z 20, že byli s touto skutečností seznámeni. Stejný počet respondentů měl povědomí o činnosti Oblastní charity Znojmo. Tyto informace získali respondenti z různých zdrojů, nejpočetnější skupina (10 respondentů) se o činnosti Oblastní charity Znojmo dozvěděla od sociálních pracovníků (v jednom případě od pracovníka úřadu práce), další skupina (5 respondentů) se

o činnosti dozvěděla od kamarádů, známých, 2 respondenti se o činnosti dozvěděli z informační tabule a formou propagačních letáčků na nástěnce umístěné v budově městského úřadu a 2 respondenti shodně odpověděli, že činnost Oblastní charity Znojmo je všeobecně známá. Z výše uvedeného vyplývá, že ve Znojmě funguje dobrá spolupráce mezi sociální pracovníky městského úřadu a Oblastní charitou Znojmo. Právě jejich provázanost a spolupráce může dle mého názoru výrazně přispět při řešení problémových situací klientů, v lepším případě jim předcházet.

Informovanost respondentů o jednotlivých službách nebyla příliš široká, pouze 2 respondenti uvedli, že jsou informováni o všech službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, ostatních 17 respondentů uvedlo, že jsou částečně informováni. Obecně respondenti předpokládali, že Oblastní charita Znojmo poskytuje pomoc osobám s mentálním a tělesným postižením, starým a nemocným občanům. Ti, kteří některé služby využili, rozšiřovali výčet služeb o ty, se kterými měli bezprostřední zkušenost, např. respondent č. 3 k této otázce uvádí: „*Poskytují pomoc starým, nemocným, ženským s děckama a lidem jako jsem já.*“ Pouze 1 respondent uvedl, že o činnosti Oblastní charity Znojmo nikdy neslyšel.

Přímou zkušenost se službou Oblastní charity Znojmo uvedlo 13 respondentů z 20, dalších 5 respondentů uvedlo, že určitou službu, kterou poskytuje Oblastní charita Znojmo, využili jejich rodinní příslušníci. Ve dvou případech se jednalo o ošetrovatelskou službu, kterou využila babička respondentky č. 2 a otec respondenta č. 19. Ve zbylých třech případech se jednalo o nízkoprahový KLUB COOLNA, kterou navštěvují děti respondentů.

Nejčastěji využívanou službou je služba Sociálního poradenství a pomoci, kterou využilo 12 respondentů. Tuto službu využívali shodně jak jednotlivci, užívající jakoukoliv formu bydlení, tedy i osoby bez přístřeší, tak i rodiny s dětmi, ať již úplné či neúplné. Mezi další nejčastěji využívané služby patří Domov pro matky a otce v tísní. Této službě využívají tři respondentky a 1 respondent, jedná se výhradně o neúplné rodiny. Rodinný sociální asistent, jehož služeb využívají 3 respondentky žijící jak v úplných tak neúplných rodinách a Poradnu pro oběti domácího násilí TEREZA, jejichž služeb využily 2 respondentky. V poslední řadě uvedli dva respondenti bezprostřední kontakt se službou Tříkrálové sbírky.

Podnětem pro využití služeb Oblastní charity Znojmo byla téměř ve všech případech špatná životní situace, kterou nebyli schopni respondenti zvládnout vlastními silami, pouze 2 respondenti uvedli jako podnět zdravotní stav, v těchto případech se jednalo o využití služeb Ošetřovatelské služby.

4. okruh „subjektivně hodnotící“

Cílem tohoto okruhu bylo zjistit, jak respondenti vnímali využití služby, zda byli spokojeni s kvalitou poskytnuté služby. Součástí okruhu byly i otázky, které směřovaly k tomu, zda poskytnutá služba pomohla respondentovi k překonání obtíží a v poslední řadě také k tomu, zda poskytované služby vnímají oslovení respondenti jako dostačující nebo mají návrhy na rozšíření nabídky poskytovaných služeb.

Otázku týkající se spokojenosti s kvalitou služeb poskytovaných Oblastní charitou Znojmo hodnotilo 12 ze 13 respondentů, kteří mají přímou zkušenost s jejími službami, pozitivně. Pouze 1 respondent uvedl, že není se službami spokojen, sám však neuvedl žádné doporučení či doplnění poskytovaných služeb. Asi i zde platí přísloví, že se člověk nikdy nemůže zavděčit všem lidem. V souvislosti s touto skutečností bude problém nejspíš v tom, že osoby v hmotné nouzi mají často nereálné požadavky na státní i nestátní organizace poskytující pomoc. Častokrát jsem se ve své praxi setkala s tím, že klienti měli nereálné očekávání týkající se výše dávky pomoci v hmotné nouzi i např. termínu její výplaty. Podobné to bylo i v průběhu rozhovorů sloužících pro tento průzkum, respondenti často očekávali, že pracovníci vyřeší všechny jejich problémy, ať už finanční, tak bytové.

Na druhou stranu 8 respondentů uvedlo, že poskytnutá služba jim pomohla k překonání obtížné životní situace. Tuto skutečnost nejlépe vystihuje odpověď respondenta č. 10 „*Poskytnutá služba mi pomohla překonat nejhorší situaci, ale není schopna ji vyřešit, to musím učinit sám. Poskytla mi prostor, možnost a příležitost, aby se mi to podařilo, a za to jsem jim vděčný.*“

A to podle mého názoru plně vystihuje smysl a účel, který mají služby Oblastní charity Znojmo plnit - pomáhat klientům řešit problémy, mobilizovat jejich síly k překonání problémů, nikoliv je řešit za ně.

Poslední otázka rozhovoru byla směřována k tomu, zda respondenti vnímají nabízené služby jako dostačující anebo by služby rozšířili o takovou, která jim v nabídce chybí.

Ze skupiny respondentů, kteří byli se službou spokojeni, odpovědělo 7 z nich, že nabízené služby vnímají jako dostačující. Zbýlých 5 navrhovalo doplnění, v podstatě se všechna doporučení vztahovala k bydlení. A to následovně: 2 respondentky uvedly, že jsou se službami spokojeny, přesto by přivítaly ubytovnu pro ženy (bez dětí) v obtížné životní situaci, další 2 respondentky by rozšířily nabídku služeb o ubytování pro celé rodiny, které se ocitly v náročné životní situaci, a 1 respondent by přivítal, kdyby Oblastní charita Znojmo finančně přispívala na bydlení.

Respondenti (celkem 5), kteří sice nemají přímou zkušenost s poskytovanými službami, ale jejich rodinní příslušníci služeb využívají, hodnotili poskytované služby pozitivně a byli s jejich kvalitou spokojeni. Dokonce respondentka č. 5 uvedla, že i přesto, že nemá přímou zkušenost se službami, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, její činnosti si váží a považuje ji za velmi důležitou a užitečnou pro mnoho lidí.

Závěr

Cílem mé diplomové práce na téma „Oblastní charita Znojmo jako sociální pomoc osobám v hmotné nouzi“ bylo nastínit v teoretické rovině na jedné straně oblast hmotné nouze tak, jak ji definuje náš právní řád a na straně druhé problematiku sociální pomoci. Pojem sociální pomoc je velmi široký, já si ho pro svoji práci zúžila a zaměřila se na Oblastní charitu Znojmo jako jednoho ze stěžejních poskytovatelů sociálních služeb ve městě Znojmě. V praktické rovině diplomové práce bylo mým cílem propojit výše uvedené oblasti a zjistit, zda jsou osoby v hmotné nouzi informovány o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, zda je využívají, popř. které nejčastěji a které naopak postrádají, atd.

Diplomová práce je koncipována do čtyř kapitol, z nichž teoretická část obsahuje tři kapitoly. V první z nich se věnuji sociální pomoci v obecné rovině, vedle základních pojmů vztahujících se k danému problému jsem se prostřednictvím odborné literatury snažila nastínit historický vývoj sociální pomoci. Chtěla bych zdůraznit, že se jedná o stručný přehled základních milníků tohoto vývoje, neboť se domnívám, že již toto téma je natolik široké, že by se mohlo stát předmětem samotné práce takového rozsahu. Součástí první kapitoly je i legislativní ukotvení problému v našem právním řádu a poslední podkapitola je věnována problematice sociální pomoci z hlediska pohledu sociální pedagogiky.

Druhá kapitola je věnována problematice hmotné nouze. Institut hmotné nouze byl do našeho právního řádu zaveden zákonem č.111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, který nabyl účinnosti 1. 1. 2007 a představuje zásadní změnu v systému sociální pomoci. V rámci této kapitoly bylo pojednáno o jednotlivých dávkách systému hmotné nouze a klientech využívajících tyto dávky. V průběhu psaní diplomové práce došlo k legislativní úpravě zákona o pomoci v hmotné nouzi, a to převedení místní působnosti z pověřených obecních úřadů na Úřady práce ČR s účinností od 1. 1. 2012.

Závěrečná kapitola teoretické části je zaměřena na poskytovatele sociální pomoci ve městě Znojmě. Hlavní důraz je věnován Oblastní charitě Znojmo a službám, které poskytuje.

Poslední kapitola diplomové práce je zaměřena na praktickou stránku výše popsané problematiky. V úvodu této kapitoly jsou uvedena metodologická východiska

pro samotný průzkum, následuje analýza a interpretace získaných dat a v poslední podkapitole je provedeno shrnutí výsledků provedeného průzkumu.

V úvodu diplomové práce jsem si zvolila za cíl odpovědět na otázky, zda jsou osoby v hmotné nouzi informovány o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje, zda je využívají, popř. které nejčastěji a které naopak postrádají.

Na základě tohoto cíle jsem formulovala níže uvedené výzkumné otázky:

„Jaká je informovanost osob v hmotné nouzi žijících ve městě Znojmo o službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje?“

„Jak jim poskytované nebo využívané služby ovlivňují nebo zkvalitňují život?“

Prostřednictvím kvalitativní metody rozhovoru a následné analýzy získaných dat jsem vyvodila následující závěry.

Z provedeného průzkumu vyplynulo, že informovanost o činnosti Oblastní charity Znojmo je vysoká, na rozdíl od informovanosti o jednotlivých službách, které Oblastní charita Znojmo poskytuje. Zatímco na otázku, zda respondenti mají povědomí o činnosti Oblastní charity Znojmo, odpovědělo 19 respondentů z 20, že ví o její činnosti, na otázku informovanosti o jednotlivých službách byli pouze dva respondenti informováni o všech poskytovaných službách Oblastní charity Znojmo. Zbýlých 17 respondentů uvedlo, že jsou částečně informováni. Obecně respondenti předpokládali, že Oblastní charita Znojmo poskytuje pomoc osobám s mentálním a tělesným postižením, starým a nemocným občanům. Ti, kteří některé služby využili, rozšiřovali výčet služeb o ty, se kterými měli bezprostřední zkušenost.

V souvislosti s informovaností velice kladně hodnotím skutečnost, že více jak polovina dotázaných respondentů získala informace o činnosti Oblastní charity Znojmo přímo od sociálních pracovníků městského úřadu (zpravidla od pracovníků hmotné nouze, příspěvku na péči, popř. pracovníků sociálně právní ochrany dětí) nebo prostřednictvím informačních nástěnek, které jsou umístěné v budově úřadu. Informace zde jsou pravidelně aktualizovány. Na základě této skutečnosti se domnívám, že je spolupráce mezi pracovníky hmotné nouze, popř. příspěvku na péči s Oblastní charitou Znojmo velmi důležitá a je třeba ji i nadále podporovat.

Na druhou výzkumnou otázku mi mohlo adekvátně odpovědět 13 respondentů, to je počet dotázaných, kteří mají přímou zkušenost s poskytovanými službami. Nejčastěji využívanou službou je služba Sociálního poradenství a pomoci, dále je to Domov pro matky a otce v tísní, Rodinný sociální asistent a současně se v odpovědích objevila i Poradna pro oběti domácího násilí. Druhé výzkumné otázky podle mého

názoru nejlépe odpovídá skutečnost, kdy 8 ze 13 respondentů uvedlo, že poskytnutá služba jim pomohla k překonání obtížné životní situace. Na základě odpovědí respondentů, kteří hodnotili činnost Oblastní charity Znojmo a poskytované služby pozitivně, vyvozují, že jim tyto služby v životě pomáhají překonávat překážky a zkvalitňují ho.

Z průzkumu vyplynulo zajímavé zjištění o tom, zda respondenti považují poskytované služby za dostačující. Ze skupiny respondentů, kteří byli se službou spokojeni, odpovědělo 7 z nich, že nabízené služby vnímají jako dostačující. Zbylých 5 navrhovalo doplnění, v podstatě se všechna doporučení vztahovala k bydlení.

Jelikož je Oblastní charita Znojmo neziskovou organizací, nelze předpokládat, že by došlo k vyplácení finančních prostředků nebo přispívání na ubytování sociálně potřebných tak, jak zaznělo v návrzích klientů. To je zabezpečeno státním systémem, ve kterém jsou tyto možnosti využívány pro různé druhy ubytování.

K čemu bych se přikláněla i já ze své praxe, je opravdu zmiňované ubytování pro ženy bez dětí. Tyto ženy musí řešit své ubytování v někdy neodpovídajících a drahých ubytovnách. Nejbližší azylový dům pro ženy je až v Brně, a pokud nechtějí zpřetrhat své vazby ve městě Znojmě, je to pro ně těžko řešitelná situace. Mnohdy tak třeba zůstávají se svými partnery i přes nedůstojné životní podmínky.

Výzkumné otázky, které jsem si v úvodu své diplomové práce stanovila byly zodpovězeny a současně se zviditelnily potřeby klientů, které nejsou v současné době uspokojovány. Zjištěné výsledky průzkumu budou představeny řediteli Oblastní charity Znojmo Mgr. Adámkovi.

Myslím si, že tato diplomová práce najde své uplatnění i v dalších oborech jako např. sociologie, sociální práce, jelikož má svůj význam v řešení krizových životních situací, kde sociální pedagog sehrává svoji významnou roli.

Při psaní své diplomové práce jsem se setkala s jedním problémem, a tím byl nedostatek literatury ke zkoumané problematice. Zejména v oblasti týkající se konkrétních poskytovatelů sociálních služeb, v této oblasti jsem musela vycházet pouze z Výročních zpráv a internetových stránek dané organizace, které jsou volně přístupné. K získání širšího spektra informací jsem navštívila tyto organizace a požádala je o podrobnější informace, které jsem zpravidla získala formou interních materiálů organizace, popř. ústním formou od vedoucích pracovníků.

Resumé

Pro stručné přiblížení mé diplomové práce je nutné ji rozdělit na čtyři základní kapitoly. První kapitola je věnována sociální pomoci v obecné rovině, jsou zde vysvětleny základní pojmy, které jsou pro zkoumanou problematiku zásadní, navazuje přehled základních milníků historického vývoje sociální pomoci. Je zde představeno legislativní ukotvení problému v našem právním řádu a vztah zkoumané problematiky z pohledu sociální pedagogiky.

Druhá kapitola je zaměřena na oblast hmotné nouze. V rámci této kapitoly je pozornost věnována jednak samotné definici hmotné nouze a jednotlivým dávkám tohoto systému a současně klientele hmotné nouze. V této oblasti je pozornost zaměřená také na pojednání o důvodu, který vede klienta hmotné nouze k hledání další pomoci.

Třetí kapitola je orientována na poskytovatele sociální pomoci ve městě Znojmě. Stručně jsou zde představeny jednotliví poskytovatelé – Centrum sociálních služeb Znojmo, p.o., Sdružení podané ruce, o.s., Svaz tělesně postižených v ČR, o.s., TyfloCentrum Brno, o.p.s. – regionální pracoviště Znojmo a Oblastní charita Znojmo, které je věnován zásadní význam. Je představena její historie, prameny, poslání a cíle a podrobně jsou představeny služby, které by mohly osoby v hmotné nouzi využívat.

Čtvrtá kapitola prostřednictvím kvalitativního zkoumání za použití polostrukturovaných rozhovorů, které byly provedeny s dvaceti respondenty, hledá odpovědi na výzkumné otázky, které byly vytýčeny v úvodu diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce pojednává o poskytování sociální pomoci osobám v hmotné nouzi jedním z nejvýraznějších poskytovatelů sociálních služeb ve městě Znojmo, a to Oblastní charitou Znojmo. Na základě historického i současného vývoje ukazuje význam a postavení sociální pomoci v naší zemi. Pro přiblížení aktuálního systému hmotné nouze uvádí přehled dávek a případných nároků. Poskytuje přehled poskytovatelů sociálních služeb ve městě Znojmo, podrobněji představuje Oblastní charitu Znojmo a služby, které by mohly osoby v hmotné nouzi využívat. Prostřednictvím rozhovorů, které byly provedeny s dvaceti respondenty, byly zjištěny poznatky o informovanosti osob v hmotné nouzi o působení Oblastní charity Znojmo a současně byly zjištěny údaje o využívání služeb, které poskytuje.

Klíčová slova

sociální pomoc, sociální služby, hmotná nouze, životní a existenční minimum

Annotation

The diploma work deals with the providing of social assistance to persons in a material need by one of the most significant social services providers in the town of Znojmo, which is The Regional charity Znojmo. It shows the importance and position of social assistance in the Czech Republic based on the historical and current development. For a closer description of the current material need system it presents a summary of benefits and possible claims. It provides overview of social-assistance providers in the town of Znojmo, introduces The Regional charity Znojmo in more detail and its services that could persons in a material need use. Through interviews made with 20 respondents some knowledge has been found out on the level of awareness of persons in material need about The Regional charity Znojmo operations as well as about use of services it provides.

Key words

Social assistance, social services, material need, subsistence

Seznam použité literatury

1. Zákon MPSV ČR č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách*
2. Zákon MPSV ČR č. 111/2006 Sb., *o pomoci v hmotné nouzi*
3. Zákon MPSV ČR č. 110/2006 Sb., *o existenčním a životním minimu*
4. Vyhláška MPSV ČR č. 389/2011 Sb., *o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi*
5. Metodický pokyn MPSV č. 2/2006
6. BAKOŠOVÁ, Z. *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*. 2. vyd. Bratislava: Public promotion, 2008. 251 s. ISBN 978-80-969944-0-3.
7. BŘESKÁ, N., VRÁNOVÁ, L. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 416 s. ISBN 978-80-7263-478-1.
8. DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 1993. 374 s. ISBN 80-7184-141-2.
9. HENDL, J. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
10. KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3.
11. KRAUS, B., SÝKORA, P. *Sociální pedagogika I*. Brno: IMS, 2009. 63 s.

12. MATOUŠEK, O. a kol. *Základy sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007, 309 s. ISBN 978-80-7367-331-4.
13. MATOUŠEK, O. *Sociální služby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.
14. MESSINA, R. *Dějiny charitativní činnosti*. 1. vyd. Kostelní Vydří, 2005, 148 s. ISBN 80-7192-859-3.
15. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
16. MÜHLPACHR, P. a kol. *Sociální pedagogika II*. Brno: IMS, 2011. 251 s.
17. POSPÍŠIL, C.V. *Teologie služby*. 1. vyd. Kostelní Vydří, 2002, 214 s. ISBN 80-7192-748-1.
18. STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 1999. 196 s. 80-85834-60-X.
19. BAKOŠOVÁ, Z. *Perspektivy sociální pedagogiky jako vednéj disciplíny*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference – sociální pedagogika ve střední Evropě, současný stav a perspektivy. Brno: IMS, 2006. ISBN 978-87182-08-6. s. 33 - 41.
20. HUDECOVÁ, A. *Rodina z pohľadu sociální pedagogiky a z pohľadu sociální práce*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference – sociální pedagogika ve střední Evropě, současný stav a perspektivy. Brno: IMS, 2006. ISBN 978-87182-08-6. s. 266 – 274.
21. KRAJČOVÁ, N., PASERNÁKOVÁ, L. *Sociální pracovník a rodiny vyžadující starostlivost*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference – sociální pedagogika ve střední Evropě, současný stav a perspektivy. Brno: IMS, 2006. ISBN 978-87182-08-6. s. 342 – 347.

22. KRAUS, B. *Minulost, přítomnost a perspektivy české sociální pedagogiky*. In Sborník příspěvků z mezinárodní konference – sociální pedagogika ve střední Evropě, současný stav a perspektivy. Brno: IMS, 2006. ISBN 978-87182-08-6. s. 348 – 356.
23. *Ročenka 1994*. Arcidiecézní charita Olomouc. Olomouc: ACHO, 1994.
24. *Ročenka 1997*. Diecézní charita Ostravsko-Opavská. Olomouc: ACHO, 1997.
25. *Ročenka 1997-2000*. Arcidiecézní charita Olomouc. Olomouc: ACHO, 2001.
26. *Výroční zpráva 2008*. Oblastní charita Znojmo, 2008.
27. *Výroční zpráva 2010*. Oblastní charita Znojmo, 2010.
28. *Výroční zpráva 2010*. Svaz tělesně postižených v ČR, 2010.
29. *Výroční zpráva 2010*. TyfloCentrum Brno, 2010.
30. *Kodex Charity České republiky 2009*. Dostupný na www.charita.cz
31. www.cssznojmo.ic.cz
32. <http://www.podaneruce.cz/>
33. <http://www.svaztp.cz/>
34. <http://centrumpronevidome.cz/>
35. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/domov-pro-matky-a-otce-v-tisni/>
36. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/tereza-pomoc-obetem-domaciho-nasili/>
37. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/centrum-poradenstvi-a-pomoci-znojmo/>

38. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/magdala-pomoc-obetem-obchodovani-s-lidmi-a-nucene-prostitute/>
39. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/rodinny-socialni-asistent/>
40. <http://znojmo.charita.cz/charitni-sluzby/klub-coolna/>
41. Interní materiály jednotlivých organizací.

Seznam příloh

- Příloha č.1** Informační leták Oblastní charita Znojmo – Poradna pro oběti domácího násilí TEREZA
- Příloha č.2** Informační leták Oblastní charita Znojmo – Centrum poradenství a pomoci Znojmo
- Příloha č.3** Informační leták Oblastní charita Znojmo – Rodinný sociální asistent
- Příloha č.4** Informační leták Oblastní charita Znojmo – KLUB COOLNA



Oblastní charita Znojmo
Poradna pro oběti
domácího násilí TEREZA

Dolní Česká 1, 669 02 Znojmo
Tel.: 515 223 088, mobil: 736 529 292
www.znojmo.caritas.cz



- Kontroluje někdo vše, co děláte, špehuje vás?
- Izoluje vás od přátel a rodiny?
- Strká vás, štípe, tlačí, fackuje?
- Bije vás a sráží na zem?
- Říká, že je to vaše vina?
- Slibuje, že se změní, nebo že už vám neublíží?
- Ublížíje vašemu dítěti?
- Ničí váš majetek?
- Týrá vaše zvíře?
- Nutí vás k sexu proti vaší vůli?
- Brání vám ve studiu či zaměstnání?
- Máte strach se s ním rozejít?
- Bojíte se, že řeknete či uděláte „něco“ špatně?

Pokud jste na jednu z otázek odpověděli **ANO**, pak se k vám tento člověk **chová násilně!**



Organizace, jež můžete
v případě potřeby kontaktovat:

- Poradna pro oběti domácího násilí TEREZA:
www.znojmo.caritas.cz, tel. 736 529 292.
- Spondea Brno, intervenční centrum:
www.spondea.cz, tel. 739 078 078.
- Bílý kruh bezpečí: www.bkb.cz, tel. 541 218 122.
- Liga lidských práv: www.llp.cz, tel. 545 210 446.
- Donalinka: www.donalinka.cz, tel. 739 078 078.
- Magdalenium: www.magdalenium.cz, tel. 776 718 459.

Další důležitá telefonní čísla:

- Policie ČR: 158
- Městská policie: 156
- Integrovaný záchranný systém: 112
- Lékařská záchranná služba: 155



Copyright © 2008 by *Kateřina Čechová*



Co je domácí násilí?

Domácí násilí je fyzické, psychologické či sexuální násilí mezi blízkými osobami, které se neustále opakuje, intenzita násilí se stupňuje, a to vše mimo kontrolu veřejnosti.

Není to spor nebo jednorázová hádka – tzv. italská domácnost.

Jaké jsou formy domácího násilí?

- **Fyzické násilí** = vědomé způsobování fyzické bolesti, např. bití, kopání, škrcení, strkání ze schodů, třesení, bodání, pálení aj. Patří sem i nucení pobývat ve studené lázni, nasazování pytle přes hlavu, nucení k užití drog, zamačkávání cigaret o kůži apod.
- **Psychické násilí** = zastrahování výhrůžnými gesty, zlými pohledy, výhrůžky fyzickým násilím, zesměšňování, ponižování, přehlížení přání a potřeb, odepírání potavy a spánku, zpochybňování duševního zdraví, vyhrožování sebevraždou apod.
- **Sexuální násilí** = znásilnění, přinucení ke sledování pornografie, k pohlavnímu styku za přítomnosti jiných osob, k análnímu styku proti vůli oběti aj.
- **Sociální násilí** = násilná izolace od rodiny či přátel, zákaz telefonování, zákaz či určování literatury, televize a rádia, přikazování chování a oblekání, zakazování či omezování zájmů, nečekané kontroly aj.
- **Ekonomické násilí** = znemožnění přístupu k financím, kontrola nákupů, vystavování rodiny hladu, rozprodávání domácnosti, zakazování chůze do zaměstnání aj.

Co nabízí Poradna Tereza?

- pomoc s vypracováním bezpečnostního plánu,
- pomoc se sestavením bezpečnostního balíčku,
- bezpečné prostředí pro rozhovor a anonymitu jednání,
- spolupráci s poskytovateli jiných sociálních služeb v rámci problematiky domácího násilí,
- právní a psychologické poradenství.

Bezpečnostní plán pro osoby ohrožené domácím násilím:

- vytvořte si tzv. bezpečnostní balíček s věcmi, které budete v případě útoku potřebovat,
- balíček je nutné uschovat tak, abyste ho měla po ruce, ale aby ho násilník nenašel, případně u důvěryhodné osoby,
- schovávejte si důkazy o fyzickém násilí – lékařské zprávy, fotografie apod.,
- v nebezpečí volejte Policii ČR,
- naplánujte si čas a místo pro případný útek,
- se sousedy si dohodněte signál, po kterém přivolají policii,
- nepopírejte násilí před dětmi, vše jim vysvětlete tak, aby tomu rozuměli,
- při napadení během telefonování nechte přístroj vyvěšený a křičte,
- jste-li napadeni, neberte do rukou děti – jsou tak zranitelnější.

Co by měl obsahovat bezpečnostní balíček?

- občanský průkaz, rodné listy,
- školní záznamy dětí,
- oddací list, případně doklad o rozvodu,
- peníze, kreditní karty,
- doklady o pojištění, sporozíru, hypotéce aj.
- kupní a nájemní smlouvy apod.,
- adresář a klíče,
- oblečení a oblíbené hračky pro děti,
- léky,
- předměty citové hodnoty.



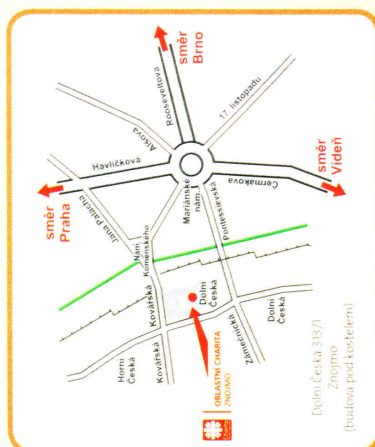
CENTRUM PORADENSTVÍ A POMOCI ZNOJMO



OBLASTNÍ CHARITA
ZNOJMO



OBLASTNÍ CHARITA
ZNOJMO



Provozní doba:
pondělí - pátek 7:30 - 16:00 hod.

Adresa:
Oblastní charita Znojmo
Centrum poradenství a pomoci Znojmo
Dolní Česká 1
669 02 Znojmo

Kontakty:
telefon: 515 221 986
mobil: 731 402 782
email: poradna.znojmo@caritas.cz
internet: www.znojmo.caritas.cz

Bankovní spojení:
Volksbank CZ 4200083873/6800 VS 708
Všem případným dárcům tímto děkujeme!

POSÍLÁNÍ SLUŽBY

Posláním Centra poradenství a pomoci Znojmo je poskytovat informace a pomoc osobám, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci. Prostřednictvím poradenství napomáháme k rozvoji kompetencí našich uživatelů služby tak, aby byli schopni si svými silami pomoci sami, a aby se mohli znovu plně začlenit do společnosti.

Pomůžeme Vám v oblastech:

- sociálního zabezpečení (vyřizování dávek státní sociální podpory a dávek sociální péče)
- mezilidských vztahů (manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, vlivné)
- zaměstnání (pomoc při hledání vhodnějšího zaměstnání, při sepsání životopisu apod.)
- bydlení (pomoc při ztrátě bydlení)
- dlouhé problematiky (rodinný rozpočet, dlouhodobé poradenství)
- práva (právní poradenství formou osobních či emailových konzultací)

Pomůžeme Vám při:

- zprostředkování navazujících služeb
- uplatňování Vašich základních práv a povinností
- obstarávání osobních záležitostí

CÍLEM SLUŽBY JE

- podpořit uživatele služby, který se nachází v nepříznivé životní situaci, při řešení jeho problémů prostřednictvím odborného, bezplatného, nestranného a diskretního poradenství
- seznámit uživatele služby s jeho právy, povinnostmi a dostupnými službami
- usilovat o to, aby uživatelé služby mohli samostatně rozhodovat a řešit svoji situaci
- posílit kompetence, povědomí, schopnosti uživatele služby
- řešení jeho nepříznivé životní situace a tím předcházet, případně zmírnit, jeho sociální vyloučení
- ve spolupráci s dalšími organizacemi usilovat o komplexní řešení každého případu podle individuálních potřeb uživatele služby

ZÁSADY SLUŽBY

- při poskytování služby je zachována lidská důstojnost uživatelů služby
- pomoc vychází z individuálních potřeb uživatelů služby
- pomoc podporuje rozvoj samostatnosti uživatelů služby
- uživatelé služby jsou motivováni k činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování jejich nepříznivé životní situace
- je posilováno sociální začleňování uživatelů služby
- jsou dodržována základní lidská práva a svobody uživatelů služby

CÍLOVÁ SKUPINA

- osoby bez příštíře
- osoby v krizi
- osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
- rodiny s dítětem/děti
- senioři

Poradenství je poskytováno formou osobní, telefonické či emailové konzultace (uživatelé služby mohou využít **online poradny** na stránkách www.znojmo.caritas.cz sekce „Naše zařízení“) a to jednorázově nebo opakovaně.

Jestliže se uživatel/zájemce o službu nemůže ze závažných důvodů dostavit do poradny, může mu být služba poskytnuta v domácím prostředí.

Služby poradny jsou pro uživatele bezplatné.

KAPACITA SLUŽBY

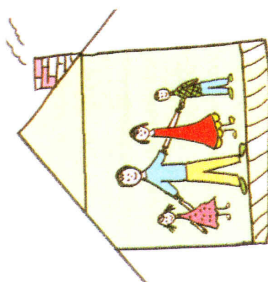
Kapacita služby činí 865 intervencí ročně.



PODPOŘUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esf.cz

RODINNÝ SOCIÁLNÍ ASISTENT

sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi



... aby rodina byla domovem

Oblastní charita Znojmo
Dolní Česká 1
669 02 Znojmo

Telefon: 515 244 439, 604 294 189
E-mail: rodinnyasistent.znojmo@charita.cz
Internet: www.znojmo.charita.cz

Tento projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky

Zřizovatelem služby
Rodinný sociální asistent je:



Oblastní charita Znojmo
Diecézní charita Brno
Oblastní charita Znojmo
Dolní Česká 1
669 02 Znojmo

Tel., fax: 515 220 768
E-mail: znojmo@charita.cz
www.znojmo.charita.cz

Bankovní spojení:
Volksbank CZ
4200083873 / 6800, VS 717

Všem případným dárcům tímto děkujeme!

Kde nás najdete:



1 Dolní Česká 1, Znojmo
(budova pod kostelem)

JAK VÁM MŮŽEME POMOCI

- **bydlení** - pomoc při shánění bydlení, udržení stávajícího bydlení, pomoc při zlepšování nevyhovujících bytových podmínek
- **sociální dávky** - pomoc při jejich vyřízení, asistence při žádostech
- **zaměstnání** - pomoc při shánění zaměstnání
- **pomoc při řešení dluhů**
- pomoc při **prosazování práv** a zájmů
- **výchovné poradenství**, ochrana dětí
- **využití příjmu** – pomoc účinně nakládat s příjmy
- **pomoc při řešení mezilidských vztahů**

FORMA POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY

Službu poskytujeme buď v domácnostech rodin, nebo v naší kanceláři. Dle potřeby rodiny.

PROVOZNÍ DOBA

(kdy můžete využít naši službu)
pondělí – pátek 7,00 – 16,00 hod.

ÚŘEDNÍ HODINY

(kdy jsme vždy přítomni v kanceláři)
pondělí, středa 7,00 – 10,00 a 14,00 – 15,30

POSLÁNÍ

Služba Rodinný sociální asistent Znojmo pomáhá rodinám s dětmi, které se nachází v takové těživé životní situaci, která rodičům brání naplňovat výchovnou, citové-emocionální a ekonomickou funkci rodiny a vést běžný způsob života. Rodinám nabízíme podporu v jejich snaze o zlepšení životní situace, vedeme je k samostatnému a odpovědnému životu. Posilováním dovedností a schopností uživatelů služby jim pomůžeme dosáhnout takové úrovně soběstačnosti, aby byli schopni sami řešit problémy, které jsou příčinou jejich obtížné životní situace. Společně s rodiči usilujeme o to, aby se rodina stala pro jejich děti domovem.

CÍLEM SLUŽBY JE

- 1) aby rodiče získali či obnovili sociální dovednosti a schopnosti, které povedou k naplňování výchovné, citové-emocionální nebo ekonomické funkce rodin,
- 2) pomoci rodině při prosazování práv a oprávněných zájmů rodiny,

- 3) nastavit denní režim dětem a zapojit je do volnočasových aktivit společně s rodiči.



Naše služby poskytujeme rodinám s dětmi, které jsou ohroženy sociálním vyloučením a které se dlouhodobě potýkají s nízkými příjmy a z toho plynoucími problémy se zajištěním potřeb rodiny, zadlužeností, kolapsem sociálních sítí, skrytým záškoláctvím a prospěchem dětí, vztahovými problémy, nedostatkem schopností, dovedností, příp. motivace k řešení životní situace, nedostatkem schopnosti při uplatňování rodičovských kompetencí, práv či oprávněných zájmů.

CÍLOVÁ SKUPINA

Cílovou skupinu tvoří rodiny s dětmi, které usilují o změnu své životní situace, chtějí řešit problémy, které jsou příčinou jejich obtížné životní situace a spolupracovat s naší službou. Za rodinu považujeme rodiče, prarodiče, popř. jiné osoby pečující o děti ve věku od 0 do 26 let. Jedná se o rodiny s dítětem/děti, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobé krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

ZÁSADY

Respekt; dobrovolnost; diskretnost; nestrannost; nezávislost; bezplatnost; zodpovědnost rodiny za svůj život a svá rozhodnutí; podporování samostatnosti rodin, za účelem aktivního zapojení uživatelů služeb do zlepšení životní situace rodiny; vykáni při oslovování uživatelů služby.

KAPACITA

Kapacita služby je 1400 intervencí/rok. Okamžitá kapacita je 15 uživatelů.

Příloha č.4



Tento projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky.

INTERNET

Facebook [KLUB COOLNA ZNOJMO](#)

YouTube [KLUBCOOLNAZnojmo](#)

Skype [coolna.znojmo](#)

Email znojmo@klubcoolna.cz

Stránky www.klubcoolna.cz

Mobil +420 739 389 275

ADRESA

KLUB COOLNA

Nízkoprahový klub

Masarykovo náměstí 21

66902 Znojmo



OBLASTNÍ CHARITA
ZNOJMO

UB
NA
CO
KLU
KLUB
COOLNA